

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1.—, lanskoletne 2.—; mesečna naročnina Din 20.—, za tujino 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava

Ljubljana, Gradišče 10, tel. 30-63.
Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. šek. rač.: Ljubljana 15.621

Št. 280

Ljubljana, sobota, dne 28. novembra 1931

Leto II.

Grof de Kerekove — novi belgijski poslanik v Berlinu

Obisk ministra Marinkovića v Varšavi

Beograd, 27. novembra. 1. Te dni odputuje minister za zunanje zadeve dr. Vojislav Marinković v Varšavo, kjer ostane tri dni in bo tam gost poljske vlade. Ta pomet našega zunanjega ministra, ki je moral biti preje odgovoren, to v bratski poljski državi prijetno odjeknil. Poljski zunanji minister Zaleski, ki se sedaj mudi v Parizu na zasedanju Sveta Društva narodov, bo zapustil Pariz in se vrnil v Varšavo, da se snide z dr. Marinkovićem. Z dr. Marinkovićem bo potovala na Poljsko tudi njegova soproga. Poljski poslanik v Beogradu g. Günther odputuje v Varšavo en dan pred dr. Marinkovićem.

Zakon o poslovnem redu v narodni skupščini

Beograd, 27. novembra. AA. Nj. Vel. kralj je podpisal danes zakon o poslovnem redu v narodni skupščini.

Nove Grandijeve izjave

New York, 27. novembra. AA. Italijanski zunanji minister Grandi je v Društvu za zunanjo politiko imel govor, v katerem je naglasil potrebo po razorožitvi. Glede sklenitve francosko-italijanskega pomorskega sporazuma je izrazil nad, da bo ta sporazum pravičen na obe strani.

Herriot noče biti predsednik odbora za zunanjo politiko

Pariz, 27. novembra. AA. Herriot je odklonil kandidacijo za predsednika parlamentarnega odbora za zunanje zadeve.

Za predsednika senatnega odbora za zunanje zadeve je bil izvoljen dosednji podpredsednik in član demokratske levice Henri Béranger.

Indijska konferenca

London, 27. novembra. AA. Waleski princ je davi otvoril v lordski zbornici barmsko konferenco okrogle mize. Sklicali so jo, da se vladni zastopniki in predstavniki drugih parlamentarnih strank in interesov v Barmi sporazumejo v vprašanju ustave te dežele in njenih odnosov z Indijo.

Prva naloga konference bo, da razpravlja o ustavi ločene Barne. Preden bo vlada predlagala ločitev Barne od Indije, bo dala vsem prizadetim strankam priliko, da se izrazijo o tej zadevi.

Trgovinski sporazum med Češkoslovaško in Madjarsko

Budimpešta, 27. novembra. n. Madjarska agencija službeno javlja, da so trgovinske delegacije Madjarske in Češkoslovaške sklenile v Pragi sporazum, na podlagi katerega je Češkoslovaška določila kontingent za madjarsko moko in žito. Letni izvoz iz Madjarske v Češkoslovaško bi obsegal 7000 vagonov moke in 9000 vagonov pšenice. Carinska tarifa za pšenico bi znašala 7,50 Kč.

Sklicanje nemškega parlamenta odklonjeno

Berlin, 27. novembra. AA. Starostni svet nemškega državnega zbora je zavrnil zahtevo po takojšnjem sklicanju nemške zbornice.

Proces proti 60 Slovencem v Italiji

Rim, 27. novembra. d. Pred sodiščem v Rimu se prične 4. decembra kazenska razprava proti drugi skupini Slovencev, ki so obdolženi veleizdaje. Obtožnica navaja, da so obtoženci skovali zaroto proti državi, da so ogrožali javno varnost in izvrševali atentate v Julijski Benetiji. Dalje, da so pripravljali odtrganje enega dela države in njega priklopitev neki sosedni državi. Končno jih obtožujejo, da so izdajali vojaške tajnosti. Razprava proti tej skupini Slovencev se je stalno odlagala in je sedaj končno veljavno določena za dan 4. decembra. Predsedoval bo znani general Cristini. Obtoženih je 60 oseb, od katerih pa jih je 20 ubežalo.

Zmaga Lavalove politike v parlamentu

Brezuspešna ofenziva levice in desnice - Nove angleške carine v debati - Vsi predlogi opozicije o nezaupnici vladi odklonjeni z veliko večino

Pariz, 27. novembra. n. Včeraj ponoči so končali voditelji parlamentarnih strank svoje govore in so bili končane tudi velike zunanje-politične debate. Ob 3. zjutraj se je preslo na glasovanje.

Pred glasovanjem sta govorila voditelja francoskih socializmov Léon Blum in predsednik radikalne stranke Herriot. Léon Blum je v svojem govoru posebno poudarjal porazujoče dejstvo, da se namesto čim tesnejšega zblizanja narodov vedno bolj izolirajo. Gospodarsko krizo v današnjem obsegu je nemogoče ustaviti v mejah ene države, kakor je nemogoče ustaviti atmosferične struje. Ena edini more biti rešena samo s pomočjo vzajemne delavnosti vseh.

Temelj in predpogoj za tako sodelovanje je francosko-nemški sporazum in splošna razorožitev. Ako bi bila francoska vlada v juliju t. l. brez oklevanja sprejela Hooverjev moratorij, in dala Nemčiji potrebne kredite, bi bila mogla na eni strani preprečiti nadaljnje rovanje nemške industrije, na drugi strani pa preprečiti zlom angleškega funta. Sedaj je prišla Anglija s svojo carinsko politiko, ki je težko zadela Francijo. Med reparacijami in kratkoročnimi krediti obstoji faktučna in pravna zveza ravnatoka kakor med reparacijami in medzavezniškimi dolgi. Istočasno se mora razpravljati o problemu vojnih

dolgov, reparacijah in nemških privatnih dolgovih. Francija ne bo mogla izločiti nobenega od teh problemov iz tega prirodnega okvirja, ne da bi ogrožala svojih interesov. Na drugi strani je mednarodno delovanje nemogoče brez razorožitve. Celi svet je prepričan o tem, da zavis uspeh ali neuspeh splošne razorožitvene konference od dobre volje francoske vlade.

Tudi predsednik radikalne stranke Herriot se je v svojem govoru toplo zavzel za francosko-nemško sodelovanje in za politiko mednarodnega sodelovanja in solidarnosti, vendar je naglasil, da mora ta solidarnost temeljiti na vzajemnosti. Francija mora za svojo uslužnost dobiti odgovarjajoče kompenzacije, predvsem gospodarske narave. — Tekom nadaljnje debate sta povzela besedo še enkrat Léon Blum in je poslanec Franklin Bouillon interpelliral predsednika vlade g. Laval, češ da je Francija angažirala v inozemstvu cele milijarde frankov, ne da bi si pri tem zagotovila le najmanjših jamstev. Dalje je Franklin Bouillon izjavil, da je francoska vlada s svojim protislovnim nastopom v kitajsko-japonskem sporu kompromitirala francosko politiko na Daljnem vzhodu. Govoreč o položaju v Nemčiji je Franklin Bouillon rekel, da je predsednik nemške vlade dr. Brüning igrača v rokah Hitlerjeve in da Nemčija noče priznati ne dolgov, ne razorožitve, ne meja in da hoče

po notranjem bankrotu izzvati že zunanjega.

Nato je Franklin Bouillon pobijal politiko francoskih zaveznikov, ki pritiskajo na Francijo, da bi se odrekli zahtevi po nemških reparacijah. Napadal je nastop Anglije, ki je na podporo, katero ji je dala Francija, odgovorila z novimi carinskimi tarifami.

Naposled je Franklin Bouillon napadel predsednika vlade g. Laval, Hooverjev moratorij in sklepe finančnih strokovnjakov v Baslu. Naglasil je, da si nemški narod, ki ga izmzgavajo nemški finančniki, želi sporazuma z ameriški Združenimi državami, z Anglijo in s Francijo.

Pariz, 27. novembra. AA. Po koncu včerajšnje parlamentarne seje, na kateri je predsednik vlade g. Laval odgovarjal na predložene interpellacije o zunanji politiki francoske vlade, je bilo več predlogov za prehod na dnevni red in g. Laval je postavil predlog za prehod na dnevni red, ki so ga predložili socialisti in radikalni socialisti. Njih predloga sta bila zavrnjena s 325 glasovi proti 240. Nato je zbornica s 325 glasovi proti 150 sprejela predlog poslanca republikanske levice Piecea, ki je predlagal sprejetje deklaracije vlade in zaupnico vladi, da bo lahko zastopala v svetu francoske pravice in mogla nadaljevati politiko miru in mednarodnega sodelovanja.

Otvoritev kongresa za razorožitev

Nad 600 delegatov iz raznih držav - Odločne ipjave g. Painlevéja o stališču Francije Incidenti med debato

Pariz, 27. novembra. AA. Tu je bil otvorjen mednarodni kongres za proučitev razorožitvenih vprašanj. Otvoriti je prisostvovalo 600 delegatov iz mnogih držav.

Angleški delegat Robert Cecil in francoski zastopnik De Juvenel sta imela pozdravne govore. Zahvalila sta se delegatom za tolikšno udeležbo. Francoski zastopnik De Juvenel je nato izročil predsedstvo kongresa Noelu Bakerju. Nemški delegat je v svojem govoru poudaril, da bi bilo treba ustanoviti novo vero v mir.

Francoski delegat Gassin je predlagal, naj bi DN razpolagalo z mednarodno policijo proti vojni.

Poljski delegat Lednicki je za splošno razorožitev, ker bodo sicer narodi propadli.

Grški delegat Politis je govoril o razorožitvenem vprašanju s pravnega stališča.

Opozoril je na dosedanje mednarodne pogodbe in na obveze, ki so jih prevzeli narodi. Potrebna bi bila mednarodna konvencija, ki bi narodom dovoljevala le policijo in ki bi odpravila stalno vojsko.

Pariz, 27. novembra. AA. Na mednarodnem kongresu za proučevanje razorožitvenega problema je imel predsednik kongresa krajši uvodni govor, v katerem je izrazil željo, naj kongres takoj preide na aktivno delo. Za njim je govoril zastopnik Holandske Lindburg, ki je zahteval, naj se omejitev oboroževanja izvede v današnjih proporcijah.

Nato je povzela besedo v imenu srednjeevropskih žen princeza Cantacusene. V svojem govoru je izrazila bojazen, da ne bi, čeprav ta trenutek ni neposredne vojne nevarnosti, prišlo do večjih nemirov, ker ni v vseh državah blagostanja.

Italijanski delegat Doriolo se je v svojem govoru zavzel za porušitev carinskih meja.

Nemški delegat Schreiber, ki je bil poslanec nemškega državnega zbora, je v svojem govoru zahteval, naj se razorožitev takoj izvede.

Belgijski delegat Rollin se je priključil stališču francoskega delegata in je navedel težkoče, ki preprečujejo takojšnjo splošno razorožitev.

Nato je povzel besedo francoski delegat Painlevé, ki je v svojem govoru zavrnil načelo brezpogojne razorožitve, češ da je nevarno.

V splošni debati so posamezni govorniki pobijali tezo francoskega delegata Painlevéja, pri čemer je prišlo do raznih manifestacij. Toda g. Painlevé je na vse kritike izjavil, da ne umakne niti ene besede tega, kar je rekel.

Japonsko-kitajski konflikt pred DN

Resolucija o anketni komisiji bo danes predložena javni seji Sveta Društva narodov

Pariz, 27. novembra. AA. Svet DN je imenoval odbor za redakcijo definitivnega besedila resolucije o anketni komisiji za ureditev kitajsko-japonskega spora. Resolucija bo prečitana in sprejeta na javni seji Sveta v soboto. Predsednik Briand je pozval tokijsko in nankingsko vlado, naj prestaneta s sovražnostmi v okolici Činčova.

Pariz, 27. novembra. AA. Kitajska delegacija je obvestila Svet Društva narodov, da angleški opazovalci niso opazili nikake koncentracije kitajskih čet pri Činčovu in demantirajo vsako gibanje kitajskih čet južno takozvanega kitajskega zidu. Vse vesti o tem so po tem poročilu tendenčne in japonskega izvora.

Pariz, 27. novembra. AA. Havas poroča: Japonski delegat v Svetu DN je izročil Svetu noto, v kateri obvešča japonska vlada svet, da so njene čete 24. novembra izpraznile Cicikar in da se bo izpraznitev zasedenega ozemlja v Mandžuriji nadaljevala.

Mukden, 27. novembra. AA. Japonske čete dalje izpraznjujejo Cicikar.

Tokio, 27. novembra. AA. Predsednik nove mukdenske vlade je imel govor o novi monarhiji v Mandžuriji. Mandžurski prestol naj bi po njegovem mnenju zasedel bivši kitajski cesar. Po mnenju predsed-

nika nove mukdenske vlade Jancikaja Mandžurija še ni zrela za republiko.

Pariz, 27. novembra. AA. Indopacifiška agencija poroča iz Sanghaja: Včeraj je prišlo 10 tisoč dijakov pred vladno palačo v Nankingu. Delegati dijakov so izročili vladni spomenico nacionalnega dijaštva, ki zahteva, naj vlada napove Japonski vojno in izžene Japonce iz Mandžurije. Dijaki zahtevajo naposled, naj kitajska vlada odprklje svojega delegata iz Društva narodov.

Pariz, 27. novembra. AA. Vsi pariški listi posvečajo največjo pozornost včerajšnjemu Lavalovemu govoru in znagi francoske vlade v parlamentu. Pri tem pa listi ne zanemarijo razprav DN in naglašajo, da bo imela anketna komisija izvršiti veliko nalogo. Splošna sodba je, da je Kitajska s tem, da je glasovala za resolucijo, okrepila avtoriteto DN in s tem avtoriteto anketne komisije DN v Mandžuriji, s čimer si je Kitajska seveda v prvi vrsti okrepila svoj lastno stališče, saj bo anketna komisija le organ za obrambo pravične stvari.

VREMENSKA NAPOVED.

Dunaj, 27. novembra. d. Počasno prodiranje kontinentalnega zraka proti zapadu; od časa do časa padavine; na vzhodnem robu Alp in v južnih Alpah sneg.

Velika bodočnost avtomobilskih vlakov

Pariz, 27. novembra. AA. Gaston Gerard, državni podtajnik za turizmo, se je danes udeležil poskusne vožnje v avtomobilu na tračnicah na 30 km dolgi progi blizu Chartresa.

Uvedba avtomobilov na tračnicah bi vožnjo na železnice napravila mnogo udobnejšo in bi zelo pospešila turizmo v vseh pokrajinah Francije. Ta uvedba tvori eno izmed glavnih točk programa vlade za zboljšanje stanja železniških družb, zakaj to vozilo bi združevalo veliko hitrost z dozdaj nedosegljivim komfortom, s čimer bi dobile železniške družbe novih možnosti za racionaliziranje prometa in dosegov novih prihrankov. Železniške družbe bi tako lahko nadomestile z avtomobilom na tračnicah mnogo lokalnih vlakov, ki so dosti prepočasni in pretežki in zato premalo rentabilni. Razmerje med njih težo in številom potnikov, ki jih lahko prevažajo, je pri teh vlakih mnogo dražje kakor pri avtomobilih na tračnicah.

Na poskusni vožnji je vodil avtomobil na tračnicah g. Michelin, znani tvorničar avtomobilskih koles. Poskusni vožnji so prisostvovali mnoge francoske in inozemske odlične osebnosti. Državni podtajnik je bil z vožnjo popolnoma zadovoljen in je izrazil nado, da bo v kratkem moči uvesti to vozilo v vsej Franciji.

Pet žrtev bencina

Varšava, 27. novembra. AA. V stanovanju nekega šoferja se je vžgal bencin. Pet oseb je bilo ubitih, več ranjenecv pa so prepeljali v bolnico. Zaradi hude eksplozije je bilo poškodovanih okoliških hiš.

Nepotrebne žrtve

Ze opetovano smo opozorili na nepotrebne žrtve, ki padajo vsako nedeljo vsled z alkoholom razgnete posirovelosti in vsled nepazljivosti raznih vozačev. A ne samo nedeljska kronika je rdeča krvi od sirovežev potrtih ljudi, tudi med tednom je vedno več takšnih žrtev. Naravnost škandal je postaja ta nedeljska kronika za ves naš narod, a vendar se skoraj nič ne stori, da bi bilo tega škandala že enkrat konec. Kar nekako zamežimo, če čitamo, s kakšno lahko in za kako silno malenkostne vzroke ubijajo nekateri, toda s tem skromnim ogorčenjem je za vse tudi že stvar odpravljena.

A ne bi smela biti in pravo križarsko vojno bi bilo treba pričeti proti vsem tem sirovostim in podivjanostim. Mislimo, da bi bil ta boj mnogo važnejši ko marsikatero politično vprašanje, zaradi katerega se mnogi tako silno pehajo. Kajti vsa ta politična vprašanja so dostikrat itak le zelo kratkotrajna, dočim je postala krvava nedeljska kronika že čisto stalen pojav, ki zahteva neprimerno več žrtev ko vsa politika. Boj proti posirovelosti med narodom bi moral postati glavna programna točka vseh organizacij, ki delujejo med narodom, kajti ni mogoče govoriti o kulturnem narodu, če pa kri krvavih pobojev priča o neverjetnem divjaštvu.

Velik del vseh teh posirovelosti se zgodi, ker je mnogo preslabo preskrbljeno na deželi za lepo zabavo. Par predavanj in gledaliških predstav, to že davno več ne zadostuje. Treba je, da ima vsaka vsaj svoj klub, v katerem se zbira kmetska mladina in kjer najde res pravega razvedrila, ne onega zaukazanega. To se seveda ne da doseči kar naenkrat, a dalo bi se že davno doseči, če ne bi bilo vse naše življenje vsled starih nasprotstev raztrgano na dvoje. Ta razcepjenost je v mnogem kriva, da ljudstvo ne pride do pravega pojmovanja kulture in le prepogosto so se oproščali tudi najtežji zločini, ker niso imeli voditelji te moralne sile, da bi tudi svojemu pristašu povedali, kar mu gre.

Koliko žrtev pa pade tudi vsako leto, ker so nekateri petični ljudje brez vsakega socialnega čuta. Brezsrčnost požene vsako leto na stotine in tudi na tisoče ljudi na ceste in če padajo potem žrtve, bi se nekateri še čudili. Toda neizogibno je, da padajo žrtve, kadar je človek človeku zver, ne pa človek. Ta brezsrčnost je v mnogem vzrok one napačne vzgoje, na kateri boleha jo zlasti nekateri meščanski sloji, da je bogat človek več ko reven. Kakor da bi se dostojanstvo človeka merilo po bankovcih, kakor da ni vrednost človeka v vse nekaj drugem. Ta napačna vzgoja je kriva, da se bogati ljudje ne zavedajo več socialne dolžnosti, ki je zvezana z bogastvom. Tista grozna morala sitih je nekateri ljudi že čisto prevzela.

Čudimo se včasih in nekateri se tudi zgražajo nad našimi dekleti, ki padejo v tujini. Toda vprašanje je, koliko onih, ki se zgražajo, bi ne zabredlo prav tako, če bi hodili trnjevo pot teh deklet. Saj se vendar tako bore malo brigamo za vse naše ljudi, ko morajo zapustiti domovino. Če imajo srečo v tujini in se vrnejo kot bogatini, potem jih slavimo, če pa te sreče nimajo, pa jim pač ni pomagati! Ne čutimo na ponižujoče tragike, da plačujemo tako silen krvni davek tujini.

Maloštevilni smo, a kljub temu krvave na vseh mestih naše odprte rane. Tu pa tam skušajo idealni poedinci zaceliti te rane, a ves njih napor je zaman vsled popolne brezbriznosti celote. In tako krvavimo dalje in tako padajo vedno nove žrtve. A za nje se ne menimo, ker nas briga le najbolj vsakdanja in osebna politika. Gospodarska kriza nas je sicer že nekoliko iztreznila, da pričenjajo tudi gospodarska vprašanja zanimati našo javnost, a za socialna vprašanja še ni niti zanimanja. In vendar so socialna vprašanja za naš reven narod tudi gospodarske in politične važnosti.

Mnogo preveč je bilo že vseh teh nepotrebnih žrtev in čas bi že bil, da bi se vsi lotili boja proti tem žrtvam. Toda uspešen boj je mogoč le z veliko ljubeznijo do sočloveka in menda je vzrok vseh težav današnje dobe sploh v tem, da je te ljubezni tako silno malo.

Avtomobilska nesreča

Carigrad, 27. novembra. n. Predsednik turške vlade Ismet-paša, ki se že nekaj dni mudil v Carigradu, bi bil včeraj kmalu postal žrtev avtomobilske nezgode. Njegov avto je namreč na eni izmed glavnih ulic trčil z nekim avtobusom, pri čemer je zadobil Ismet-paša opasne rane na čelu in levem senu. Zdravniki je ugotovili, da je njegovo stanje resno, vendar ne brezupno.

Avstrijski nar. socialisti proti Heimwehru

Pogajanja za skupno delovanje končno prekinjena — Narodni socialisti proti Seiplu in Habsburgu

Dunaj, 27. novembra. AA. Knez Stahrenberg je v nekem svojem govoru izjavil, da Heimwehrovi odklanjajo sodelovanje s Hitlerjevo stranko.

S tem v zvezi priobčujejo dunajski listi poročilo, da je glavno vodstvo nacionalnih socialistov v Avstriji definitivno prekinilo pogajanja s heimwehrovskim vodstvom o skupni borbi. Vodstvo avstrijskih nacionalnih socialistov je sklenilo, da zaenkrat ne bo vodilo odprte borbe proti Heimwehru. V bodoče pa ne bo moglo molčati, ako bo Heimwehr vztrajal na dosednji politiki, ki pomeni izdajstvo nad Nemško Avstrijo. Nacionalni socialisti so proti Habsburgu, ki ga predstavlja dr. Seipel, in bodo proti njemu mobilizirali vse svoje sile.

Dunaj, 27. novembra. d. V Hallu na Tirolskem, kjer se v zadnjem času uganja močna legitimistična propaganda, se je vršil včeraj legitimistični shod, na katerega pa so prišli tudi velenecni, narodni socialisti in socialni demokratje. Ko je glavni govornik, bivši stotnik in bivši tiskovni

načelnik rajnega cesarja Karla, Werkmann pohvalno omenjal pokojnega cesarja Karla, je prišlo do viharnih demonstracij proti Karlu Habsburgskemu. Slišali so se klici: Cesar Karel je bil izdajalec! Nočemo o njem nič slišati in podobno. Werkmann je moral zaradi neprestanih viharnih prizorov svoj govor pred časom končati.

Nato sta govorila neki velenecni in neki narodni socialisti, ki sta oba protestirala proti povratku Habsburgovcev v Avstrijo. Tudi neki angleški polkovnik se je udeležil debate. Ta je bil pred leti član eskorte, ki je cesarja Karla spremljala v izgnanstvo. Sedaj se mudi na Tirolskem na dopustu. Anglež se je zavzemal za bivšega cesarico Zito, pa so ga navzoči prekricali. Zelo razburjen radi tega je zapustil govorniški oder. Predsednik je nato shod pred časom zaključil. Legitimisti so pričeli peti: »Gott erhalte«, pa so jih narodni socialisti preglasovali s svojo: »Deutschland, Deutschland über alles!«

Po odkritju hitlerjanske zarote v Nemčiji

Hitlerjeva spomenica notranjemu ministru — Vodstvo narodnih socialistov odklanja odgovornost

Berlin, 27. novembra. AA. Wolffbiro poroča: Državni poslanec Göhring je izročil po nalogu predsednika nacionalno-socialistične stranke Hitlerja notranjemu ministru spomenico, v kateri pravi vodstvo stranke, da je šele iz časopisja zvedelo za tako zvano veleizdajniško akcijo nacionalno-socialistične stranke v Hessenu. Glavni odbor stranke izjavlja, da nima s temi vestmi nobene zveze. Vodstvo stranke je prej ko slej na stališču najstrožje legalnosti. Stranka bo uvedla preiskavo in bo ravnala najstrožje z vsakim članom, o katerem bi dognala, da je kršil načelo lojalnosti.

Take osebe bodo takoj izključene iz stranke.

Berlin, 27. novembra. AA. Obisk, ki ga je hotel vodja nacionalnih socialistov Hitlerju napraviti pri nacionalnih socialistih v Darmstadtu, je bil odpovedan.

Berlin, 27. novembra. AA. Parlamentarni odbor nacionalno-socialistične stranke je izdal v svojem bulletinu članek, ki o njem smatra policija, da aje naperjen proti uradništvu. Zato je policijska prefektura prepovedala izhajanje bulletina tega odbora do 24. februarja 1932.

Redna seja občinske uprave ljubljanske

Ljubljana, 27. novembra. Danes ob 17. se je vršila v mestni posvetovalnici ob polnoštevni udeležbi občinskih svetovalcev seja občinske uprave mesta Ljubljane. Sejo je otvoril župan dr. Puc. Spominjal se je umrlega občinskega svetovalca Aleksandra Kneza, v spomin kateremu so vsi navzoči zaklicali: Slava mu!

Za tem se je takoj prešlo na dnevni red. Zapisnik zadnje seje je bil odobren, ker ni bilo nikakršnega prigovora. Nato je poročal načelnik finančnega odseka obč. svet. Tavčar. Predlagal je novo tarifo za vožnjo na cestni železnici, ki je že sedaj v rabi. Povdarjal je, da se je z znižanjem cene na krajših progah zelo ustreglo širokim slojem, ki prav lahko plačajo znesek 1 Din. Nova prog je vsekakor uspešna in je nje rentabilnost osigurana. Po dosedanjem številu potnikov je predvidevali, da se bo letno vozilo 6.400.000 potnikov, ki bodo plačali skupno 10.400.000 Din. Dosedanje mesečne in letne vozne karte bodo ukinjene ter izdane nove. Pri tem se bo gledalo zlasti na delavske sloje, ki bodo imeli zelo ugodno mesečno karto. Na 6-delnih progah bo stal mesečni listek za 2-kratno vožnjo 100 Din, za 4-kratno vožnjo pa 120 Din, za daljše proge za 2-kratno vožnjo 120 Din, za 4-kratno vožnjo pa 150 Din. Mesečni listki se bodo izdajali na ime in bodo neprenosni ter bodo veljali ob delavnikih od 6. do 21. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 6. do 12. ure. Predlog finančnega odseka je bil soglasno sprejet.

Nato se je debatiralo o občinskih dokladi na uslužbenški davek po čl. 96. zak. o neposrednih davkih. Prečitana je bila vloga obč. svet. Kosma, v kateri ta povdarja, da je ta doklada velik udarec zlasti za malega človeka. Sklenilo se je, da se na uslužbenški davek, za kateri se pobira državni davek, ne bo pobirala občinska doklada.

Jako živahna debata, v katero je posegla skoro polovica občinskih svetovalcev, se je razvila o vprašanju zgradbe delavskega azila. Predlog finančnega odseka povdarja važnost zgraditve delavskega azila, v katerem bodoeta nameščeni tudi borza dela in javna kuhinja. Poslojce naj bi stalo na vogalu Gosposvetske in Bleiweisove ceste. Azil je za Ljubljano prepotraben. Imel bo ločene oddelke za moške in za ženske. Načrt je že izgotovljen. Sedenji lokal borze dela so nezadostni in bodo imeli v novi zgradbi dosti prostora. Javna kuhinja bo namenjena predvsem težaškemu delavstvu in onemu, ki nima fiksnih dohodkov. Za zgradbo je zasigurano 4-milijonsko brezobrestno posojilo, ki bo odplačljivo v 25 letih.

Vsi občinski svetovalci so se bili edini, da je zgradba delavskega azila prepotrebna, vendar so bila deljena mišljenja o mestu, na katerem naj azil stoji. V debato so posegli obč. svet. Urbas, Rupnik, Fröhlich, Turk, dr. Bohinc, Rebeck, Musar, dr. Fetting, Kosem, Uratnik, Dachs, Zupancič in podžupan prof. Jarc. Debata je bila mestoma precej burna. Načelnik finančnega odseka Tavčar je h koncu odgovarjal na vse proti argumente. Povdarjal je, da govori za predlog dejstvo, da je svet, kjer naj se zgradi azil, last mestne občine ter da je iz finančnih razlogov izključeno, da bi se moglo misliti na nakup novega sveta. Glasom predloga obč. svet. Urbasa se je glasovalo oddvojeno. Predlog za posojilo je bil soglasno sprejet. Drugi predlog, naj stoji delavski azil na parceli, kjer je sedaj mestni dohodarstveni urad, ki naj se nato preseli na Kresjelo, je bil sprejet s 24 proti 21 glasovom. Predlog obč. svet. Urbasa, da naj se do 15. decembra pregledajo še drugi v poštev prihajajoči prostori, je s tem propadel.

Sledil je predlog za odobritev kredita za na-

pravo 16 novih telefonskih prog za zunanje pogovore na mestnem magistratu. Kredit je bil soglasno odobren.

Nadalje je bil odobren kredit za vzdrževanje mestne avtomatske telefonske centrale ter je bila sklenjena varnostna pogodba s tvrdko Siemens.

Soglasno je bil odobren kredit za adaptacijo uradnih prostorov merilokusnega urada.

Radi novega tromostovja se je pokazala potreba premostitve električnih ur. Finančni odsek je predlagal, da bi se električni uri na Franciškanem mostu in v Zvezdi premestili na Ambrožev trg, oziroma na Karlovski most. Sklenjeno je bilo, da se po medsebojnem sporazumu po možnosti preuredi in razsvetli ura na Franciškanem cerkvi. Za premostitev obeh ur je bil dovoljen kredit 7000 Din.

Odobrene so bile prošnje za odprodajo mestnega sveta v Kolezijah ob Gerbičevi ulici. Trije delavci bodo dobili svet po 14 Din za kv. meter. Za napravo podaljšanje pročelja na glavni trzni lopi na Pogačarjevem trgu se je dovolil kredit 8000 Din.

Prošnja izvoščka Josipa Gorjupa, da se mu odpíše dolžna najemnina, je bila sprejeta.

Nato se je razpravljalo o treh pritožbah proti prirastkarini. Prošnja Franca Bregarja je bila zavrnjena, Josipu Pretnarju se odpíše 8826 Din, zadruzi »Sluzkinjski dom« se zniža prirastkarina na 700 Din.

Kot načelnik gradbenega odseka je nato poročal podžupan prof. Jarc. Pred njegovim poročilom je župan dr. Puc naznanil, da so preložene na prihodnjo sejo prošnja Ivana Ogrina za parcelacijo ter prošnja M. Tomšiča in V. Fortiča za odprodajo mestnega sveta.

Soglasno se je ugodilo prošnji I. Koslerja za spremembo parcelacije in Rajkota Turka za parcelacijo. Dolje se je sklenilo, da se razlasti zemljišče Terdina za otvoritev Kotnikove ulice. Predlog za stavbno dovoljenje za kiosk na vogalu Dunajske in Vodovodne ceste je bil soglasno odklonjen.

Nato je prečital načelnik gradbenega odseka predlog za pravilnik o izvrševanju trotoarjev, ki je bil soglasno sprejet. Glasi se tako-le:

Pravilnik

o izvrševanju trotoarjev.

Člen 1.

Z ozirom na določbe § 122. novega gradbenega zakona, ki določa obvezno moč dne 16. decembra 1931, je upravičena le mestna občina, da izvršuje napravo trotoarjev in to ali v svoji režiji ali pa da ta dela odda. Z ozirom na določbo § 123 novega gradbenega zakona morajo lastniki posestev povrniti občini vse efektivne stroške za napravo hodnika ob svojih posestvih in ob ulicah, ki so določene z regulacijskim načrtom.

Člen 2.

Mestna občina bo prizadetim posestnikom izstavila račune, katere morajo vplačati tekom enega meseca po dostavitvi.

Člen 3.

Na utemeljeno prošnjo lahko občinska uprava dovoli tudi odplačevanje v obrokih do dobe 3 let, v kolikor so v ta namen občinska sredstva na razpolago ali pa se doseže sporazum s tvrdko, ki izvršuje dela, vendar se v tem slučaju zahtevajo tudi obresti v oni višini, ki jih bo mestna občina plačevala za najetje zadevne obratne glavnice ali pa proti obrestni meri, ki se določi prav tako sporazumno z dotičnim podjetjem.

Obročno odplačevanje se lahko v posebnih izrednih slučajih podaljša do mak. 5 let, kar se lahko zgodi samo na predlog gradbenega

odseka in s pristankom finančnega odseka občinske uprave.

Člen 4.

Neredno odplačevanje obrokov ima za posledico takojšnje vplačilo še nevplačanega celotnega ostanka.

Člen 5.

Ta pravilnik lahko občinska uprava tudi izpremeni ali povsem uldne.

Za personalno-pravni odsek je poročal dr. Bohinc. Soglasno so bile sprejete nekatere prošnje za zagotovilo sprejema v ljubljansko domovinsko zvezo pod pogojem plačila vseh taks.

Sledila je nato tajna seja, katero je vodil podžupan prof. Jarc. Za personalno-pravni odsek je poročal dr. Bohinc. Ugodilo se je pritožbi novoustanovljenega Prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva Ljubljana-severni del glede pravice gašenja pod pogojem, da pri glasi pristop v jugoslovansko gasilsko zvezo, dalje si mora najeti prostore in nabaviti orodje iz lastnih sredstev, dalje mora imeti vsaj 50 aktivnih izvršujočih članov ter mora spreminjati pravila tako, da ima mestna občina ingerenco na društveno delovanje.

Nekemu tujemu državljanu se je zagotovilo domovinstvo v ljubljanski domovinski zvezi.

Ugodilo se je predlogu personalno-pravnega odseka za sistemizacijo mesta konceptnega uradnika za finančno davčno stroko.

S pravico na polno pokojnino so bili stalno vpokojeni Alojzij Čiuha, ravnatelj mestne elektrarne in vodovoda s polnimi prejemki, dalje Govekar Franc, magistratni višji svetnik, Spell Slavoj, mestni višji rač. inspektor, ter Ivan Vončina, dohod. prejemnik.

Vdovi po zidarskem delavcu Mariji Babnik se je priznala milostna pokojnina 500 Din mesečno do preklica.

Odklonjena je bila prošnja Vladislava F. za podaljšanje brezplačnega dopusta.

Seja je bila zaključena ob 20. uri.

Zaključni izidi volitev narodnih poslancev

Beograd, 27. novembra. AA. Glavni volilni odbor je končal svoje poročilo o volitvah narodnih poslancev za narodno skupščino dne 8. novembra 1931.

I. Volilcev, vpisanih v volilne imenike, je bilo 3.489.349.

II. Pri volitvah je glasovalo 2.342.520 volilcev.

III. Za volitve je bila prijavljena samo ena kandidatna lista z nosilcem g. Petrom Živkovićem, predsednikom ministrskega sveta in ministrom za notranje zadeve. Lista je dobila 2.342.520 glasov.

IV. Za narodne poslance se proglašajo:

1. Peter R. Živković, predsednik ministrskega sveta in minister za notranje zadeve, kot nosilec državne kandidatne liste.

2. Za mesto Beograd, Zemun in Pančevo kot volilni okraj g. Kosta Kumanudi, minister za trgovino in industrijo, Božidar Maksimović, minister za prosveto, in Milutin Stanojević, predsednik trgovske zbornice.

3. Za Dravsko banovino dr. Albert Kramer, Ivan Urek, Rasto Pustoslemšek, Anton Hajdinjak, Anton Cerar, Ivan Pucelj, Janko Barle, Alojzij Drmelj, Karol Gajšek, Alojzij Pavlič, dr. Stane Rape, Milan Mravlj, Albin Komar, Jakob Zemljik, dr. Ljudevit Pivko, Anton Krejčič, Josip Benko, Anton Kline, ing. Franjo Pahernik, Lovro Petovar, Ivan Mohorič, dr. Bogumil Vošnjak, Ivan Prekoršek, Danijel Makar in Vekoslav Spindler.

(Sledijo poslanci Savske, Vrbaske, Primorske, Drinske, Zetske, Donavske, Moravske in Vardarske banovine.)

Glavni volilni odbor v Beogradu, dne 26. novembra 1931., št. 221.

Predsednik glavnega volilnega odbora M. Radulović s. r., predsednik velikega sodišča v Podgorici.

Člani: dr. Dušan Subotić s. r., predsednik kassijskega sodišča v Beogradu, dr. Milovan Simić s. r., predsednik vrhovnega sodišča v Sarajevu, dr. Cimić s. r., predsednik stola sedmorice v Zagrebu, Bogoljub Radulović s. r., podpredsednik drž. sveta in zastopnik predsednika državnega sveta, dr. Aleksija Stanišić s. r., drž. svetnik in zastopnik podpredsednika državnega sveta, Mihajlo Gjurić s. r. in Stavra Trpković s. r., predstavnika državne liste.

Stroge odredbe glede prodajnih cen tobaka

Beograd, 27. novembra. AA. V zadnjem času mnogi prodajalci tobaka na drobno prodajajo cigarete po višji ceni, kakor je določeno, češ da nimajo drobiža. To se posebno dogaja pri prodaji cigaret »Sava«, »Zeta« in »Morava«, kadar kupijo ljudje manj cigaret kakor en zavojček.

Po zakonu o tobačnem monopolu je kazniv vsak pooblaščen prodajalec tobaka na drobno, če prodaja tobačne izdelke po višji ceni, kakor je določeno.

Zato opozarja uprava državnih monopolov vse prodajalce tobaka, da se morajo pri prodaji monopolskih izdelkov točno držati odrejenih cen, ker bo vsakdo, kdor bi te izdelke dražje prodajal, najstrožje kaznovan.

Po zdaj veljavnih cenah morajo prodajalci tobaka na drobno prodajati tobačne izdelke takole:

1. cigarete »Morava« 20 kosov za Din 7, 10 kosov za Din 8.10, 5 kosov za Din 1.75.

2. cigarete »Zeta« 20 kosov za 6 Din, 10 kosov za 3 Din, 5 kosov za 1.50 Din;

3. cigarete »Sava« 20 kosov za 3.50 Din, 10 kosov za 1.75 Din.

Vsakega prodajalca na drobno, ki bi cigarete dražje prodajal, je treba prijaviti najbližji finančni kontrolni, monopolskemu inspektoratu ali pa naravnost prodajnemu oddelku uprave državnih monopolov, usmeno ali pismeno. Prijavnik ne plača nikake takse. — Iz uprave državnih monopolov.

Berlin, 27. novembra. AA. Mešano razsodišče v Essenu je podaljšalo sedanje mezdne pogoje do 31. decembra. Udruženje delodajalcev je izjavilo, da odklanja ta izrek razsodišča.

Začetek poskusov univ. prof. dr. Vebra

Ljubljana, 27. novembra.

Naj zabeležimo, da je določena prva ura poskusov univ. prof. dr. Francela Vebra za ta torek dne 1. decembra ob 1930. Naj tudi s svoje strani pozovemo vse cenj. bralce, da pristopijo v krog sodelavcev našega odličnega znanstvenika. S tem bodo pripomogli k izvedbi znanstvenega dela, ki je doslej takorekoč edinstveno v Evropi in ki bo utegnulo v kratkem zadobiti mednarodno aktualnost.

Že ugotovljeni rezultati slovenskega znanstvenika pa bodo največjega pomena ne le za njegov, ampak tudi za naš mednarodni prestiž. Zato naj vsakdo, ki le utegne, po dopisnici javi g. profesorju, da bo sledil po njegovih navodilih poskusom ter redno sporočal rezultate. Naslov je: univ. prof. dr. France Vebra, univerza, Ljubljana.

Levstikovo »Gadję Gnezdę« v angleškem prevodu

Zanimiv razgovor s prevajateljico gospo Copeland

Ljubljana, 27. novembra.

V Londonu v založbi John Rodker je izšel angleški prevod Levstikovega »Gadję gnezdę«. V angleščino je roman prevedla lektorica angleščine na naši univerzi F. S. Copeland.

Lektorica F. S. Copeland si je pridobila že velike zasluge pri napornem delu, da upozna svet z našimi prirodnimi kulturnimi lepotami. Znano je, da je v posebni knjigi v angleščini popisala krasote naših planin. Zdaj je pa svojim rojakom Angležem predstavila klasično Levstikovo delo »Gadję gnezdę«.

Razgovor z gospo Copeland

V svojem uvodu preвода »An Adder's nest« pravi gospa Copeland: »Kakor se spozna človeka po prijateljih, tako se spozna pisca po njegovih čitateljih. Na Levstikovo »Gadję gnezdę«, ki je roman o slovenskem kmetu med vojno in po njej, me je opozoril neki prijatelj dijak, kmalu potem ko sem prišla v Ljubljano l. 1921. Takoj sem odkrila, da je »Gadję gnezdę« ljubljeneč povojne generacije, ki je doraščala po ujedinjenju. V tem času je bilo moje znanje slovenščine zelo majhno in z veliko težavo sem predelala Levstikovo roman, ki je pišan v njegovem tipičnem slogu... slog, ki izraža značaj in čud slovenskega kmeta, ki v marsičem sliči značaju njegovega škotskega tovariša.«

Z v tem uvodu je gospa povedala, zakaj je izbrala ravno Levstikovo »Gadję gnezdę«, ko je hotela predstaviti naš Slovence Angležem. Vendar so zanimive tudi še te njene besede iz razgovora z njo. »Nekateri so me nagovarjali, naj prevedem katero izmed Cankarjevih del. Vendar se mi je zdelo, da Cankar ni tako čisto slovenski kakor je Levstik v svojem »Gadję gnezdę«. Ali bolje rečeno: »Gadję gnezdę« prikazuje bolj kot vsako drugo delo Slovence kot obojen narod, ki se je boril za svoje pravice in ki je bil vedno ponosen na vse, kar je čisto njegovega. S tem je pa dokazana samobitnost tega naroda. Cankar je že bolj mednaroden. Zato sem se z veseljem lotila preвода »Gadję gnezdę« v prepričanju, da bom rojakom s tem delom predstavila Slovence v vsej njih veličini in ponosu.

Načrt za prevod »Martina Krpanac«

V nadaljnjem razgovoru mi je gospa Copeland zaupala, da namerava prevedeti tudi »Martina Krpanac«. In sicer bi ga prevedla v škotski dialekt, ker bi s tem najbolje zadel duhovno

stran tega klasičnega slovenskega dela Frana Levstika.

»An Adder's nest« je lepo opremljena knjiga z ličnimi platnicami s sliko slovenske vasi. Knjigo krasi tudi tri slike originalne suheigle

Os, okoli katere se suče vse gospodarsko stremljenje

Predavanje dr. Gosarja o vlogi pridobitka v gospodarstvu

Ljubljana, 26. novembra.

Včeraj je univerzitetni prof. dr. Gosar nadaljeval svoja predavanja, in sicer je govoril o zanimivem poglavju: dobiček in njegova vloga v modernem menjalnem gospodarstvu. Zanimanje za Gosarjevo predavanje je v naši javnosti od poglavja do poglavja večje, kar dokazuje čedalje večja udeležba iz vseh slojev pri predavanjih.

Osnovno načelo — pridobivanje denarja

Osnovno načelo, je izvajal predavatelj, modernega menjalnega gospodarstva je predvsem pridobivanje denarja. Vse gospodarsko stremljenje se suče okoli te osi, največji denarni pridobitek ureja vse gospodarsko življenje ljudi.

Pojem pridobitka se je izkristaliziral šele v modernem menjalnem gospodarstvu. Toda tudi že v naravnem gospodarstvu so ljudje ravnali v glavnem po istih načelih kakor danes pri gospodarjenju. (Kmet je nehal delati, če je videl, da pri nekem določenem delu koristi ne presegajo njegove žrtve.) Seve je bil ta pridobitek nekaj psihičnega, subjektivnega, kar se ne da na zunaj izraziti, kakor je še danes s pridobitkom v domačih potrošnih gospodarstvih. (Delavec da n. pr. svojo težko priloženo tedensko mezdno za hrano, obleko in druge potrebščine, ker si obeta od teh največ subjektivnega užitka. Koliko pa ima dobička glede na svoje žrtve pri delu, ne vemo in ne moremo vedeti, ker je to nekaj osebnega.)

V pridobitnem gospodarstvu pa je pridobitek nekaj določenega, določena vsota denarja, pa naj se imenuje obresti, najemnina, zakupnina, posojilna, mezda ali kakorkoli. Zato pa je olajšano in omogočeno primerjanje med pridobitkom v različnih pridobitnih gospodarstvih in strokah. Zaradi tega se kapital in s tem vsa produkcijska sredstva porazdelijo na različne pridobitne panoge po velikosti obetajočega se pridobitka ali kakor pravimo po njih rentabilnosti.

Denarni pridobitek, izražen v rentabilnosti v raznih pridobitnih panogah, je torej tisti regulator, ki ureja vse moderno menjalno gospodarstvo.

Pomen krajnega pridobitka

Subjektivni pridobitek je pri vsaki dobrini največji v začetku, potem se pa manjša pri vsaki novi enoti te potrebščine. Če si zelo lačen in si kupiš žemljo, imaš neprimerno večji užitek, ko jo poješ, nego je bila žrtve (pol dinarja), da si žemljo dobiš. Pri drugi žemlji bo ta užitek manjši, pri tretji se boš pa že pomišljal, če jo boš kupil, ker si že potolažil svoj glad. Tako je z vsemi drugimi dobrinami. Povsod je pridobitek (subjektivni), ki ga dosežeš, pri prvi enoti nabavljene dobrine največji.

Korist, ki jo imaš od zadnje nabavljene enote pri posamezni dobrini, imenujemo krajno korist, pridobitek, ki ga dosežeš z zadnjo nabavljeno enoto dobrine, pa krajni (menjalni) pridobitek.

Dejstvo, da je subjektivni pridobitek od enote do enote manjši, ima velik pomen za gospodarstvo. Zaradi tega si ljudje nobene, tudi najvažnejše potrebščine, ne nabavijo toliko, kolikor bi jo vobče lahko kupili, marveč trošijo za vsako blago samo toliko, dokler se jim pri kakem drugem blagu ne obeta večja korist. Gospodinja na trgu ne bo potrošila n. pr. vse za moko, temveč bo kupila še druga potrebna živila. Od teh bo nakupila toliko, da bo njen krajni pridobitek povsod približno enak.

Krajni pridobitek je seveda nekaj povsem subjektivnega, nekaj pri vsakem človeku različnega. Kljub temu pa je tista meja, do ka-

gospe N. Lavrinove, soproge našega rojaka Lavrina, univerzitetnega profesorja v Londonu. Cena je zelo nizka. Knjiga se dobi v naših knjigarnah in pri prevajalki. —nek.

tere ljudje trošijo svoja sredstva, in sicer je krajni pridobitek odločen za to, koliko kdo potroši za posamezne dobrine in potrebščine, drugič pa tudi za to, koliko kdo izda za vse naravnostnejše potrebščine sploh.

Ljudje namreč ne trošijo vedno vseh svojih sredstev in kar brez glave ozloma brez koristi, četudi imajo obilico denarja. Nasprotno se ljudje pri svojem gospodarjenju ravnajo po osnovnem pravilu, da mora biti korist, ki si jo od določenega troška obetajo, v vsakem primeru večja od žrtve, ki je potrebna in združena z nameravanim izdatkom. Treba je celo, da pričakovani prevešek gospodarske koristi nad odgovarjajočim troškom presega neko minimalno višino, ki odgovarja koristi, katero bi človek imel, če bi ta znesek prihranil in bi ga kot kapital naložil.

Korist, oziroma pravilnejše pridobitek, ki ga nudi naložen denar, predstavlja tisti minimalni pridobitek, ki ga hoče vsak človek v svojem gospodarstvu vedno in povsod doseči. Seveda pride to praktično v poštev samo za tiste ljudi, ki hranijo predvsem zaradi obresti in ne varčujejo zato, da bodo imeli kaj za stara leta ali za bolezen. Gre za ljudi, ki so svoje potrebe že v toliko zadovoljili, da nimajo nič od nadaljnjega trošenja, temveč imajo korist, zadovoljstvo in ugodje le še od denarja, ki jim v hranilnici nese. In kolikor več jim prihranjeni denar donosa, tem preje prenehajo denar trošiti in tem preje prično hraniti. Obratno pa trošijo ljudje tem več, čim manjšo korist, čim manjši pridobitek imajo od prihranjenega denarja.

Krajni pridobitek različnih ljudi je torej na zunaj enak vsoti, ki jo daje naložen denar, je enak običajni obrestni meri.

Vedno pa velja, da je krajni pridobitek, izražen v višini običajne obrestne mere, tisto merilo, od katerega zavis, koliko ljudje potrošijo in koliko prihranijo. To pa je eno najbolj važnih dejstev v modernem gospodarskem življenju ljudi.

Zakon o izravnavanju krajnih pridobitkov

Pravilo, po katerem trošijo ljudje za različno blago vedno le v toliki meri, da je njih krajna korist, oziroma njih krajni pridobitek pri vseh vrstah blaga približno enak, imenujemo v gospodarski teoriji zakon o izravnavanju pridobitkov.

Ljudje se namreč ravnajo po tem pravilu ne samo tedaj, če nabavljajo razne življenske potrebščine, temveč tudi kadar gre za to, kako naj človek razpolaga s svojimi denarnimi sredstvi. Naj gre za konzumne ali za pridobitne namene, vedno se ravnajo po tem pravilu, ker je izraz stremjenja po največjem pridobitku v celoti.

Če hočem namreč v celoti kolikor mogoče veliko pridobiti, ne smem izdati za nobeno dobro niti pare več, katero bi lahko drugje boljše in z večjim uspehom potrošil. Prav strogo in dosledno se pa izvaja zakon o izravnavanju krajnih pridobitkov v pridobitnem gospodarstvu, kjer gre za milijone. Majhna napaka tu lahko prinese veliko izgubo. Tu računajo ne samo s celimi obrestmi, temveč tudi z desetinkami itd. odstopka, ki so mnogokrat odločilne za to, koliko kapitala kdo naloži v tem ali onem pridobitnem gospodarstvu.

Lahko bi kdo ugovarjal, da so obresti in dividende v različnih primerih zelo različne, da torej zakon o izravnavanju pridobitkov splošno ne velja. To je zato, ker dividende niso vedno pravi čisti pridobitek, ker so v njih zapodene poleg pravega pridobitka tudi še drugi

zneski, kakor premije ali odškodnina za riziko naloženega kapitala itd. Hipotekarno posojilo je na drugem ali tretjem mestu zato dražje kakor na prvem mestu. Dividende so zato višje kakor običajna obrestna mera, ker kapitalist v pridobitnem podjetju bolj tvega svoj denar. Varnost vloženega denarja in zanesljivost njegovega obrestovanja so torej vzrok, da so dividende različnih podjetij tako različne.

Končno streme vsi ljudje v svojem gospodarjenju, da bi kolikor mogoče veliko pridobili. Zato se čisti pridobitki v vseh pridobitnih podjetjih in v vseh pridobitnih panogah kolikor mogoče med seboj izravnajo in izenačujejo. Zato je krajni pridobitek v resnici tisti regulator, ki ureja dotok kapitala najrazličnejšim panogam modernega menjalnega gospodarstva in s tem določa smer njegovega razvoja. —nek.

Šahovski turnir za prvenstvo univerze

Zanimiva partija Gabrovšek-Vidmar

Drugo kolo šahovskega turnirja za prvenstvo univerze je vsebovalo zelo zanimive partije, med njimi je bila partija Gabrovšek Ludvik - Milan Vidmar ena najvažnejših vsega turnirja. Igra je potekala zelo razburljivo. Gabrovšek je žrtvoval kmeta in s tem spravi nasprotnikovo damo v stisko. Radi časovne zadrege je napravil kombinacijo, ki je bila pogrešna in mu je prinesla za damo samo dva konja in enega kmeta. Partija je bila prekinjena v poziciji, ki daje Gabrovšku le malenkostne šanse za remis. Preifalk je kot črni že prišel v prednost, toda prav tako kot v prvi rundi se je tudi tu Čikošek spretno rešil iz zagate in partijo celo dobil. Šorli je proti Krulcu prišel z napadom, toda nasprotnik je po uspešni obrambi prišel na površje in dobil. Prvi je končal Rupnik Zdenko s soimenem Rupnikom Ivanom. Cibic je proti Zupanu s previzno pozicijsko igro v damskem gambitu dobil znatno materijelno premoč, ki se je nato postopoma večala, tako da Zupan na koncu skoro ni imel s čim igrati. Zelo mirno je prešla partija Asjeve-Sever v končnico, ki jo je Sever radi boljšega položaja kmetov dobil. Gerželj je v Budipeštanski obrambi porazil Škerlaka. Zidan pa je proti Gabrovšku Juliju v indijski obrambi izgubil dva kmeta brez kompenzacije in radi tega izgubil.

Drevi ob 20. uri se bo igralo III. kolo.

Seja mestnega odbora v Ormožu

V sredo popoldne ob 17. uri se je pri polni udeležbi odbornikov vršila seja mestnega odbora.

Glavna razprava je bila proračun za prihodnje leto. Sestavo proračuna je čital občinski tajnik, namesto g. župana, ali pa vsaj blagajnik — odbornik, kakor je bilo to dosedaj. Radi tega vtis ni bil najboljši.

Občinske doklade so se zvišale od 29% na 35%. Trošarina na vino znaša 1 Din, na pivo se zviša od 120 Din na Din 150, na žganje se zniža na 5 Din.

Taksa na tlakarsino se istotako ni mogla odobriti, ker jo bankarska uprava prepoveduje. Obč svetnik, kovač Marten predlaga, naj obč. blagajnik, obč. svetnik, trgovec Polak vodi lastno ročno blagajniško knjigo. G. Polak sprejme predlog s pripombo, da se tudi njemu plača honorar po 50 Din dnevno, kakor g. Mastenu za nadzorovanje vinogradov (občinskih).

Prošnji pisarniškega pomočnika za zvišanje plače se ne ugodi in se mu obenem odpove služba s 1. I. 1932, ker ga ni nastavlil odbor, temveč g. župan sam.

Prošnja živnozdravnika g. Nardina za nastavev kot obč. živnozdravnik se v načelu sprejme, pač pa se zavrne zahteva, da se naj njegovi bodoči prejemki izplačujejo po valutni švicarskih frankov, kar je res vsekakor čudna zahteva.

Clara Viebig:

Babja vas 36

Roman iz Eifela

Duhovnik se je sklonil in stikal po šari. Peter se je sklonil z odprtimi usti in razprtimi očmi težko dihačoč čez njegova ramena.

»Tukaj,« je rekel župnik in mu ponudil nekaj ročic od svečnikov, »samo kositer, toda zdaj vreden kot zlato. Ali je to dovolj za popravilo?«

Peter je preletel z naglim pogledom; v trenutku je zagledal krstno posodo in jo zvelkel duhovniku čez rame. »Ne,« je odgovoril naglo, tehtal je posodo za trenutek v roki in jo potem napol skril za hrbet, »to še tudi potrebujem!«

»Le vzemi! Le vzemi kar potrebuješ, moj sin,« se je muzal župnik, vesel Petrove uslužnosti. »Vse je še iz prejšnjega stoletja, krama brez vrednosti; takrat se je morala naša cerkev posluževati za svoje svete namene ubogih kositrenih posod: Toda svetniki jih bodo v tvojih rokah posvetili. Ufe — dvignil se je stokajoč s kolen in brisal prah s svojih hlač — »kako je to neprijetno! Če bi to le malo slutil, ko sem dav tako mirno spal! Zdaj pa pojdi, moj sin!« Položil je Petru na rame roko, kakor bi ga blagoslavljal: »Svoje roke si dal v službo za dobro delo. Quod bonum felix faustumque sit. Pa kmalu spravi domov lestence, cerkovnik ti bo pomagal.«

Peter ni nič več odgovoril: s krstno posodo, skrito pod suknjičem in ročicami svečnikov, vsem vidnimi, je hitel iz cerkve.

Zunaj se mu je pridružila Tina; zgledalo je, da jo zebe in tesno se ga je tiščala, kot bi se hotela ob njem ogreti.

»Ali se jeziš name, Peterček?«

»Ne,« je zagodrnjal raztreseno.

Koracala je poleg njega. »Peterček, ali boš šel v nedeljo z nami v Oberkeil? Pri Paulyju bo ples. Poišči me pri godbi, potem — v njenem pogledu se je zrcalila žareča obljuba.

Ko je molčal, so se zaiskrile njene oči, porogljivo se je namrdnila. »Oh, to je dobro, da pridejo tjakaj tudi moški. Ti si vendar tako uboga reva, saj nimaš niti beliča, da bi pogostil svoje dekle!«

To ga je zadelo! Segel je v naprsni žep in samo malo povlekel iz njega tolar, da se je posvetil. »Ali vidiš zdaj, da nisem tako reven, he? Če le hočem. Ali?« — stresel je zanikajoče glavo, okrenil ji hrbet in z naglimi koraki odšel; danes ni prav nič šepal, tako pokonci je stopal in tako krepko, kot nekdo, ki nosi v žepu zmago.

Z odprtimi usti je zijala Tina za njim — tolar, toliko denarja?! Kot veter je tekla za njim! ko ga je dohitela, ga je prijala za krajec suknjiča: »He, Peterček, he, kje si dobil tolar? Povej mi vendar, Peterček, moj ljubi Peterček!«

Za trenutek je pomislil, potem pa se je zvito nasmehnul. »Podedoval,« ji je zašepetal v uho. »Pst, pst, da boš držala jezik za zobmi. Nikomur ne smeš o tem nič povedati, še več jih bom dobil. Ali — udaril se je sam po ustih.

»Nikomur ne bom povedala, pri Bogu, da ne,« ga je zagotavljala.

»Zdaj pa me boš poiskal pri godbi, kaj ne?« Laskala se mu je in ga vlekla v stran med živo mejo, ki je kljub temu, da je bila že gola, vendar še dobro ščitila pred tujimi pogledi. Tam ga je divje in strastno poljubovala.

Kar mešalo se mu je v glavi; neko divje veselje se ga je nenadoma polastilo. Vse je mogel imeti, vse! Z viškom je objel Tino čez voljno telo in jo zavijtel v zraku. — — —

Tako priden, kot to popoldne še ni bil Peterček

nikdar v svojem življenju. Iz vseh kotov je znesel skupaj svoje orodje, glasno je zmerjal, če mu je katero manj-malo in ni odnehal toliko časa, da je imel vse skupaj.

V kamri poleg izbe, ki je dobivala slabotno svetlobo samo skozi neko luknjo, je uredil svojo delavnico. Mizo je zavlekel tje, edino svetilko in pručico.

Lucija ga je s smehom opazovala, nič ni vedela, kaj bi si o vsem tem mislila. Ko mu je ugovarjala, da ji je odnesel najboljše stvari iz izbe, jo je uščipnil v nežno lice in jo poščegetal pod brado.

»Se lepo se boš imela,« je mrmral in se smehljaj sam vase; potem je vzel kladivo in ga preizkušal na mizi. »Zdaj še ne, toda kmalu. Peterček je premetenec. »Dober dan, tolarjev Peterček,« je napravil poklon, »Koliko stane ves svet?!«

Ponosno se je zravnal, razrepenčil in tiho zapel:

»Tolar, tolar iz roke v roke potuje,
kotali vedno se dalje in huje,
cincincin, tolar — — —

Prokleta baba!« je zakričal naenkrat ves prestrašen na ženo, »kaj pa iščeš tukaj? Ženske nimajo tukaj nič opraviti!« Porinil jo je iz kamre in zaklenil.

Z otrokom v naročju je odšla Lucija v vas. Kljub neprijetnemu vremenu je postajala ob vratih in klepetala. Zdaj jo je ena, zdaj druga poklicala notri; ponudila ji kavo in namazan kruh ter jo izpraševala na vso moč.

Kakor leteči ogenj se je razširilo po vasi: Miffert je podedoval! Kdo je to zvedel, ni nihče prav vedel; toda prisegali so na to, kakor na amen pri očenau.

Lucija se je nedolžno smejala, rekla ni niti »ne« niti »da« — kaj pa je vedela o tem? Toda izrabila je priložnost, tako rade še niso nikdar ženske dajale. Ko se je vračala v hrib k baji, je bila težko obložena s krompirjem, kruhom in slanino; za več dni je imela vsega dovolj. Sita in zadovoljna je zaspala.

Šele pozno po polnoči, petelini so že peli v prebujajoče se jutro, je zlezal Peterček v posteljo.

Jz Dravske banovine

d Službeni list kraljevske banske uprave Dravske banovine šte. 75 z dne 28. novembra 1931 ima sledečo vsebino: Zakon o zadržkih državnih uslužbencev. — Zakon o dopolnitvi zakona o kontroliranju čistine izdelkov iz zlata, srebra in platine. — Odločba o označbi okolišev posameznih kmetijskih poizkusnih in kontrolnih postaj k pravilniku o proizvodnji, uvozu in prometu z umetnimi gnojili. — Pravilnik o proizvodnji, uvozu in prometu z umetnimi gnojili. — Naredba, s katero se za področje Dravske banovine izenačujejo predpisi o prepovedanem lovskem času zbog izpremenjenih banovinskih mej. — Razglas odredb o izplačevanju nagrad za pokončevanje volkov in divjih svinj.

1. Novinarski koncert v Unionu 1. decembra

d Narodni praznik v našem radiu. Naš šolski radio bo uvedel letos narodni praznik v radiu. Kakor čujemo, se bo vršila zelo originalna proslava, ki bo nudila mesto stereotipne načina akademij, zanimiv izrek iz zgodovine z naslovom »V Beogradu l. 1456 v obliki igre, ki nam bo pokazala tragični konec celjskega zadnjega grofa Urha. Prišel bo nato salonski kvintet svoj dopoldanski koncert ob 11. uri dopoldne. Szentjakobčani bodo ob 17. uri nastopili z igro »Preiskava«, zvečer pa se bo vršil prenos iz Zagreba: opera Ban Leget.

d Razglas o dražbi lova. Lov občine Gradac se bo oddajal na javni dražbi v zakup za dobo 6 let in 3 mesece t. j. od 1. januarja 1932 do 31. marca 1938 in sicer v ponedeljek dne 21. decembra 1931 ob 13. uri v uradi sreskega načelnstva v Metliki. Dražbeni pogoji so na vpogled pri sreskem načelnstvu v Metliki med uradnimi urami.

d Na 25. rednem obnem zboru Društva slušateljev filozofske fakultete univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani je bil izvoljen za predsednika Pengov Franc, cand. fil.; za revizorje Kopriva Silvester, cand. fil. Mihelič Stane, cand. fil. in Jug Stane cand. fil. Ostali odbor se je sestavljal takole: tajnik Jezereš Ciril, cand. fil., blagajnik Kieslich Karl, stud. fil., zapisničar Škerl Franc, cand. fil., knjižničar Rakovec Jože, stud. fil.

d Osrednji odbor SPD sporoča občinstvu, da so odprte in oskrbovane kočje in domovi: V Triglavskem pogorju: stara Aljaževa kočja (neoskrbovana). V Karavankah: Valvazorjeva kočja pod Stolom (stalno odprta in oskrbovana). V Kamniških planinah: Dom v Kamniški Bistrici, kočja na Veliki Planini in Dom na Kravcu.

Obledela obleke barva v različnih barvah in plisirana tovarna Jos. Reich, 398-2

d Reportaže iz Narodnega muzeja. Z veseljem smo pozdravili pričetek reportaž iz našega Narodnega muzeja. Preteklo nedeljo smo z resničnim užitkom sledili izvajanjem dr. Mala. To pot nas bo vodil dr. Rajko Ložar po oddelku za starinoslovje. Zanimivo bi bilo izvedeti, v koliko se naše šole poslužujejo teh reportaž. Morda pa jih bo kazalo pozneje še enkrat uvrstiti v spored šolskih oddaj?

d Izseljenški popoldan. Po pravici bi lahko vzdeli to ime nedeljskemu popoldnevju. Zdi se, da je ves namenjen našim ljubim bratom v tujini. Najprej bosta izvajali gospodični Lovračeva in Cotičeva (petje in citre) nekaj narodnih pesmi. Izpregovoril bo nato znani izseljenški delavec g. p. Kazimir Zakrajšek, našim rojakom v tujini. Pretresljivo Zupančičevo pesnitev »Dum« pa bo nato recitiral g. Miloš Stare, spored pa bo zaključilo II. dejanje Meškove »Mater«. Tega popoldneva bodo naši rojaki v daljnjih državah brez dvoma veselili, hvaležni smo pa tudi mi naši postaji, da je prišla do te zamisli. Naj bi se še mnogokrat posebej spomnili naših izseljencev, ki jih more edino le še radio dejansko združiti z domovino.

d Sportno društvo na Vrhniki priredi v nedeljo 29. t. m. v slučaju slabega vremena prihodnjo cross country novo ustanovljeno smučarske sekcije. Start ob 13.30 pri župni cerkvi, cilj pri Cankarjevem spomeniku okrog 14.30. Družila so razstavljena v izloži glavne trafike; po teku prijateljski sestanek v gostilni Mantua.

d Korošci! Koncem meseca oktobra t. l. smo razposlali rojakom, katerih naslovi so nam bili znani, vabila za pristop v naš klub ter čekovne polovice za poravnavo članskih obveznosti za tekoče poslovno leto. Le-to se je začelo 11. oktobra t. l. z obnim zborom v Celju in bo trajalo do prihodnjega zbora, kjer bo skoraj gotovo

zopet v Celju v prihodnjem oktobru. Odziv na ta vabila je bil v novembru slab. Del dosedanjega članstva s plačilom čaka morda zavoljo tega, ker misli, da se poslovno leto začne šele s 1. januarjem. Tem potom ponovno prosimo, da vsi, ki tega še niso storili, čimprej poravnajo članarino, oziroma pristopnino. S tem prihranite društvu obilico nepotrebnega dela in stroškov, a naši stvari ogromno koristite. Kdor takoj da, dvakrat da!

d Vremensko poročilo. Včeraj je kazal v Ljubljani barometer 766.2, termometer 3.2, relativna vlaga 89%, tiho, oblačnost 10, dež (0.9 mm). V Mariboru je kazal barometer 764.2, termometer 1.4, relativna vlaga 79%, smer vetra NE6, oblačnost 10. Vsa opazovanja ob 7. uri zjutraj. Najvišja temperatura je bila včeraj v Ljubljani 7.4 (2.4) v Mariboru 2.0 (0.9), Zagrebu 5.3 (0.4), Beogradu 1.2 (-2.6), Sarajevu 3.8 (-1.4), Skoplju 5.1 (-1.8) in Splitu 13.2 (8.8). V oklepajih je označena najnižja temperatura.

Ljubljana

Sobota, 28. novembra 1931: Jakob iz M. Prasoslavi, 15. novembra: M. Gurije. Nočno službo imata lekarni Piccoli na Mestnem trgu in Bakarčič na Sv. Jakoba trgu.

Mestna občina ljubljanska bo razobesila na državni praznik 1. decembra t. l. na vseh poslopih državne zastave. Vabim so-mesčane, da okrase vsa poslopja z državnimi zastavami. — Dr. Dinko Puc, župan.

d Sattnerjeva proslava. V nedeljo dne 29. novembra praznuje skladatelj p. H. Sattner svoj 80. rojstni dan. V proslavo tega redkega jubileja priredi Pevska zveza istega dne ob 4 popol. v unionski dvorani pevski koncert, pri katerem bodo na vrsti samo Sattnerjeve skladbe, in sicer nekaj vokalnih najlepših pesmi, »Jeftejevo prisego« in nekaj najlepših odlomkov iz oratorija »Assumptio«. Jefteja bo pel p. K. Kolb, prof. v Virovitici, ki ga imamo ljubljancem še v prav dobrem spominu. Orkestralni del je prevzel orkester Dravske divizije, zbor bo pa štel blizu 300 pevki in pevcev združenih iz različnih zborov Pevske zveze. Pevska zveza je s svojim nastopom pri koncertu »Kraljevega tedna« dne 8. septembra pokazala resno stremeljenje za pravo pevsko umetnostjo, zato zasluži njene prireditve našo podporo. Vabimo. Predprodaja vstopnic v unionski trafikli.

d Sokol Ljubljana II priredi v soboto 5. decembra Miklavžev večer v veliki kazinski dvorani in sicer popoldne ob 17. za mladino, zvečer ob 20. za odrasle. Popoldne vstop prost, zvečer Din 10. Sodeluje prvovrsten Jazzband. Po obdarovanju prijateljski večer s plesom. Vsi bratsko vabljeni. Zdravo!

d Naprej, znano telovadno skladbo br. dr. Viktorja Murnika bo izvajala na telovadni akademiji ljubljanskega Sokola v unionski dvorani v ponedeljek 30. t. m. moška deca. Poleg ostalih oddelkov nastopijo na akademiji tudi starejši bratje, ki bodo izvajali proste vaje s palicami, dolocene za zlet Sokolske župe Ljubljana leta 1932. Opozarjamo na to krasno prireditve ter vabimo k obilni udeležbi. Zdravo!

d Sokolsko društvo Ljubljana III proslavi praznik Narodnega Ujedinjenja dne 1. decembra v društvenih telovadnih prostorih točno ob 11 dopoldne. Udeležba celokupnega članstva, naraščaja in dece strogo obvezna. — Uprava.

d Udruženje rezervnih oficirjev in bojnikov, pododbor Ljubljana, naproša svoj odbor, članje in ostale rezervne oficirje, da se na narodni praznik dne 1. decembra 1931, v čim večjem številu udeležijo slovesnih bogoslužij v stolnici in drugih cerkvah. Priporoča se uniforma, sicer v civilu z znakom.

d Komemoracija ob tridesetdnevnici dr. Slavikove smrti. Starešinska družina Kluba jugosl. primorskih akademikov v Ljubljani vabi v počastitev spomina na dr. Edvarda Slavika k maši zadušniči, ki bo jutri ob 9.30 uri v križevniški cerkvi in na komemoraciji ob 10. uri v dvorani Trgovskega doma.

d Klub Primork v Ljubljani vabi vse primorske žene in dekleta, da se jutri ob 9.30 uri udeležijo maše zadušnice za tržaškimi voditeljem dr. E. Slavikom in po maši komemoracije v Trgovskem domu.

d Klub jugoslov. primorskih akademikov. Akademiki-Primorci! Pozivamo vas, da se polnoštevno udeležite maše zadušnice za blagopokojnim dr. Slavikom in po maši komemoracije v Trgovskem domu. — Odbor.

d Društvo »Tabor« in »Zora« pozivata vse svoje člane, rojake in prijatelje, da se udeležijo maše zadušnice za pokojnim dr. Slavikom jutri ob 9.30 v Križankah. Pri maši poje pevski zbor »Tabor«. Po maši je komemoracija v dvorani Trgovskega doma.

d Akademika podružnica CMD v Ljubljani. Na obnem zboru izvoljeni odbor se je konstituiral sledeče: predsednik Iskra Vekoslav; podpredsednik Gadžić-Popović in Bidovec Stane; tajnika Jerne Janez in Grgč Edo; blagajnik Praček Joško in Lilen Vladimir; odborniki Puc Boris, Erjanič Slavoljub, Uršič Andrej, Bačić Milivoj. Uradne ure odbornikov so v prostorih CMD v Beethovovi ulici 2 in sicer: ponedeljek 10.30—11.30, sredo: 11—12, četrtek: 11—12, sobota: 10—11.

d Izredno zabavno veseloligro »Igra v gradu« vprizori v soboto in nedeljo ob 20.15 Szentjakobski gledališki oder. Komedijska, najboljša delo znanega madjarskega komedijografa Frana Molnarja, znanega avtorja »Lilom« in drugih veseloliger, je polna duhovite komike. Za smeh in zabavo jamči avtor. Nastopijo gg. Karus, Košak, Gnidovec, Lavrič, Kunc in Petrovič. Edina ženska vloga pa je v rokah priznane igralkice gg. Ervine Wrischerjeve, ki po daljšem odmoru zopet nastopi na šentjakobskih deskah. Predprodaja vstopnic kot običajno v trgovini g. Karničnika na Starem trgu.

d Redna plesna vaja SK Svobode v Ljubljani se vrši danes ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice.

d Knjižnica Delavske zbornice ne bo poslovala na državni praznik 1. decembra. Ker je bil obisk ob nedeljah in praznikih sploh premajhen, bo odslej odprta knjižnica samo ob delavniških vsak dan od 10—12. ure dopoldne in od 5—8. ure zvečer.

d Miklavžev večer priredi Sokolsko društvo Ljubljana III v soboto, dne 5. decembra v društvenih telovadnicah v topničarski vojašnici ob Dunajski cesti, in sicer za mladino ob 6 uri, za odrasle ob 8 uri. Članstvo in prijatelji društva vabljeni. — Uprava.

d Učiteljski pevski zbor JUU v Ljubljani. Vaja za ženski zbor je v soboto 28. in nedeljo 29. novembra. Pričetek 28. novembra ob 8 zjutraj uri v prostorih »Ljubljanskega Zvona«. Udeležba radi skorajšnjih nastopov brezpogojno strogo obvezna. Odbor.

d Slovensko planinsko društvo. Osrednji odbor, vabi svoje člane, da se udeležijo komemoracije po dr. Edvardu Slaviku, tržaškem narodnem prvoboritelju, katera bo v nedeljo 29. t. m. ob 10 v dvorani Trgovskega doma, Bleiweisova cesta.

d Odbor Akademike podružnice CMD poziva članstvo k maši zadušniči v križevniški cerkvi za pokojnim dr. E. Slavikom jutri v nedeljo 29. t. m. ob 9.30 uri. Po maši se bo vršila komemoracija v Trgovskem domu.

d MOTOH kava dnevno sveža! Kličite telefon 25—77. 1470

Maribor

Dne 1. decembra ob 20. uri vsi na novi narski koncert v Narodnem gledališču!

m Poziv rezervnim častnikom. Združenje rezervnih častnikov in bojnikov, pododbor Maribor, obvešča svoje člane, da bo po naredbi poveljnika mesta v proslavo državnega praznika dne 1. decembra v stolnici ob 11. uri slavnostna služba božja, kateri morajo prisostvovati tudi vsi rezervni častniki. Knjiga za vpisovanje rezervnih častnikov na dan državnega praznika bo razgrnjena v društvenih prostorih v Jurčičevi ulici št. 9/I. od 9.010'30 ure in naj se vsi rezervni častniki v tem času vpišejo vanjo. Ob 10.45 bo zbor v uniformi in v civilu pred stolnico. Oni rezervni častniki, ki se radi službe ali kateregakoli drugega vzroka ne morejo udeležiti službe božje, naj to pismeno javijo poveljniku mesta vsaj 24 ur poprej.

m Sokolom! Danes v soboto ob 20. uri zvečer bo v Narodnem domu zadnje predavanje za leto nanovo pristopivše člane in članice. Kakor vsa prejšnja, je tudi to obvezno. Na dan državnega praznika, dne 1. decembra bo pa ob 11. uri v veliki dvorani Narodnega doma slovesna zaobljuba, združena z nagovori, nastopi, godbo itd. Vabljeni so vsi Sokoli in Sokolice ter prijatelji Sokolstva.

m God škofa dr. Karlina. Dne 30. t. m. bo praznoval naš vladika g. dr. Andrej Karlin svoj god. Ob tej priliki bo ob 8. uri zjutraj v stolnici pontifikalna sveta maša.

m Nova grobova. Tukaj je včeraj umrl v 83. letu starosti upokojeni tajnik bivšega okrajnega zastopa g. Jurij Eichkütz. V nekem sanatoriju v Gradcu je za preminul starostni dekan g. Ivan Jurko. Pogreb prvega bo jutri na Pobrežju, drugega pa v ponedeljek v Starem trgu pri Slovenjgradcu.

m Sokol Maribor I. priredi danes v soboto, dne 28. novembra v telovadnici inž. podof. šole kralja Petra I. (v kadetnici) proslavo državnega praznika, združeno z zaobljubo novega članstva. Na sporedu je govor br. prof. Kende, deklaracijske, telovadne in pevske točke ter krstna predstava Ribičičeve simbolične igre »Kralj Matjaž«. Po sporedu bo prosta zabava. Začetek točno ob 20. uri.

m Poroka. V Rušah sta se te dni poročila g. Stanko Sernc, železniški namestnik in gg. Ela Hošičeva. Bilo srečno!

m Prihod slovaške Filharmonije iz Bratislave. Slovaška Filharmonija iz Bratislave, ki šteje 70 članov, bo prispela v Maribor 19. decembra. 17. decembra bo koncertirala na Dunaju, 18. decembra pa v Ljubljani.

m Lutkovna predstava. Lutkovni oder Sokola Maribor I vprizori jutri, v nedeljo, dne 29. nov., ob 15. uri v telovadnici inž. podof. šole kralja Petra I. (v kadetnici) pravljeno igro »Snežulčica«. Roditelji, pripeljite svoje dečo!

m Smučarji pozor! Zimskosportni odsek SPD v Mariboru priredi radi ugodnih snežnih razmer svoj prvi letošnji smučki tečaj za začetnike in že izvežbane smučarje v času od 3. do 10. decembra 1931 pod vodstvom gosp. por. Ogorelca pri Ribniški koči na Pohorju. Skupen odhod iz Maribora dne 3. decembra z vlakom ob 5.40 zjutraj do žel. postaje Brezno—Ribnica. Udeleženci se naj prijavijo pismeno na naslov: Zimskosportni odsek SPD Maribor, Aleksandrova cesta 36, ali pa ustno v pisarni »Putnika« na Aleksandrovi cesti. Pristojbina za tečaj je 50 Din.

m Ogenj v gledališču. V četrtek zvečer so se vneli v glavnem dimniku poslopja Narodnega gledališča saje. Ogenj je po neki špranji prišel tudi k nekemu lesenemu delu v steni sobe za pevske vaje, ki se je vnel. V trenutku je dim napolnil sobo, v kateri sta k sreči bila tedaj dirigent Herzog in režiser Truhovič. »bvestila sta to« onično gasilce, ki so ogenj kmalu pogasili. Policija je pa zaprla okoliške ulice in zadržala radovedneže, katerih se je namah

zbralo več sto. Ogenj sam ni povzročil nikakršne škode, podreti pa je bilo treba oni del stene, v kateri je gorelo. Ker je bilo radi gasenja vse v neredu in je voda tekla tudi v foyer, je bila večerna predstava odpovedana.

m Nova industrija. G. Löbl, bivši solastnik Mariborske tekstilne tvornice namerava v kratkem ustanoviti v Mariboru novo lastno tekstilno tovarno.

m Prenavljanje državnega mosta. Banska uprava prenavlja te dni naš državni most. Dela naglo napredujejo in bodo kmalu dogotovljena. Po prenovitvi bo most izročen v oskrbo mestni občini.

m Iz sejma za prašiče. Na včerajšnjem sejmju za prašiče je bilo 136 živali. Cene so bile: 506 tednov stari 50 do 80 Din, 7—9 tednov 90 do 100 Din, 3—4 mesece 150 do 200 Din, 5—7 mesecev 300 do 400 Din, 8—10 mesecev 450 do 500 Din, eno leto 610 do 760 Din. Po teži: 1 kg žive teže 5 do 6 Din, 1 kg mrtve teže 7 do 8.50 Din. Prodanih je bilo 80 živali.

m S trga za ribe. Na dobro založenem včerajšnjem trgu za ribe so se prodajale sardele po 14 Din, velike sardele, moli in morski raki po 26 Din, sipeh in kalamarji pa po 24 Din kg.

m Kinematografi. Grajski kino: »Pozabljena materinska ljubezen«; kino Union: »Cesarjeva ljubezen«.

m Ponesrečeno fakirstvo. Predvčeršnjim zvečer je 34-letni dindar Anton Arleruh hotel posnemati indijske fakirje in je pogoltnil 16 cm dolg žebelj. Ta neprimerna hrana mu je pa povzročila take bolečine, da je včeraj zjutraj sam prišel v bolnišnico in zaprosil, da bi mu žebelj na kak način odstranili iz želodca.

m Terezinka je nedolžna. Včeraj smo poročali o izletu treh kavalirjev z neko Terezinko v Radvanje in o prijavi policiji radi tatvine. Nadaljnja preiskava pa je ugotovila, da je Terezinka svojih 19.000 Din res pošteno prislužila, a so si kavalirji tatvino izmislili, da bi prišli do njenega denarja. In tako je Terezinka prosta, trije kavalirji pa so morali mesto nje v zapor.

m Obsodba moža. Na tri mesece težke ječe je bil v četrtek pred tukašnjim kazenskim senatom obsojen posestnik Ludvik Milarič iz Orehovcev, ker je dne 3. septembra letos v pr. ziru obstrelil svojo ženo Ano.

m Ciganška nadloga. Tezenski gozd je postal v zadnjem času pravo pravcati pribežališče in taborišče ciganov. Orožniki ga pridno čistijo in so včeraj zopet aretirali ciganko Dunder Kul, ki bo po odgonu poslana domov na Hrvaško.

m Izsleditev napadalca. Orožniki v Studencih so v četrtek aretirali in pripeljali v tukašnje sodne zapore delavca Antona Haložana, ki je v nedeljo napadel in težko ranil ključavničarja Viljema Rajterja, ki leži še vedno v bolnišnici.

Gelje

* Praznika Zjedinjenja proslavi Sokolsko društvo v Celju s telovadno akademijo ter svečano zaobljubo novih članov. Akademija dne 30. novembra ob 20. in pol v Mestnem gledališču ima spored: Alegorija. 3 bradlje: članice. Telovadni motivi vesljanja in plavanja: moški naraščaj. Ples na slovaške narodne pesmi: ženski naraščaj. Bradlja: člani. Nove proste vaje: ženski naraščaj. Odmor. Drog: člani. Jutro (gimnastika): članice. Diskobolos: moški naraščaj. Sestorica: člani. Ko jezeru: članice. Telovadne točke spemlja na klavirju br. Gorinšek, med odmori igra Godbeno društvo celjskih železničarjev. Cene dramske. Predprodaja vstopnic v knjigarni Gorihar in Leskovšek. V torek 1. decembra ob 15. bo delna ponovitev akademije za mladino in okolico ter bodo zanjo znižane cene. Na dan 1. decembra bo točno ob 10. in pol v telovadnici mestne osnovne šole svečana zaobljuba članstva po tem sporedu: Državna himna. Otvoritvena seja. Čitanje poslanice SKJ. Glasbena kompozicija. Predavanje o pomenu 1. decembra. Deklamacija. Zaobljuba novih članov. Razdelitev diplom. Glasbena kompozicija. Zaključna seja. Pri tej proslavi sodeluje sokolski dijaški orkester. Na to svečano so vabljeni zastopniki vseh državnih uradov. Društvo vabi tudi svoje članstvo, naraščaj in deca, njih starše in vse prijatelje Sokolstva, da se v točenem številu udeležijo akademije in proslave.

* Prva lutkovna predstava v Celju. Sokolsko društvo v Celju priredi v ponedeljek 7. decembra ob 20. proslavo sokolskega lutkovnega gledališča v Mariboru.

* Smrtna kosa. V Blagovni je 25. t. m. umrl posestnik g. Anton Teichmeister, star 87 let. Pokopali ga bodo danes v Sv. Jurju ob juž. železnici. V javni bolnici je 26. t. m. umrla gg. Zofija Pasaričeva, zasebnica iz Podčetrka. — Pokojnima blag spomin, žalujotim naše so-žalje!

* Pokalna tekma, katere čisti dobiček gre v korist poškodbenega fonda in ki jo bosta igrala SK Celje ter SK Olimp iz Gaberja jutri v nedeljo 29. t. m. na Glaziji, se bo začela točno ob 14. uri.

* Tatvina kolesa. Mesarskemu mojstru Josipu Cafu je v četrtek zvečer neznan tat odpeljal kolo izpred trgovine Meštrov Za kresijo. Kolo je še novo, znamke »Opel«, črno pleskano ter vredno 2000 Din.

Prekmurje

Nesreča ne počiva. V Mursko Soboto je prišel v bolnišnico neki mlad cigan z ovilo roko. Rekel je, da je našel star revolver ter si je z njim prestrelil roko. Res je cigan privlekel iz žepa orožje, s katerim se je ranil. Ker ni poznal orožja, se mu je po neprevidnosti v roki sprožilo. Izgubil je precej krvi. Obrzali so ga v bolnišnici. — Čačinovič Emerik, gostilničar v Murski Soboti, se je peljal s svojim sinom v Mačkovec, da pogleda svoje lovišče. Ko sta se peljala skozi Dankovec, je iz nekega dvorišča nenadno skočil pes in se zakadil proti vozu. Konj se je splašal ter s tako nazičo skočil na stran, da se je voz zvrnil. Sin je hitro skočil za konjem, ali oče ni mogel vstati. Ko se je zganil, ga je silno zabolelo v nogi. Nalžili so ga na voz in prepehali v soboško bolnišnico, kjer so ugotovili, da je noga zlomljena, kjer je bila že enkrat zlomljena.

Po Menini planini

Sreski kmetijski odbor namerava v par letih preurediti Menino planino v idealen planinski pašnik. Izekeal je kakih 100 ha gozda in v poletju zgradil krasen planinski stan. V prostornih zidanih hlevih je prostora za 70 goved. Poleg hleva je tudi krasen zidan stan s prenočišči. Enonadstropna hiša ima v 4 sobah 8 postelj, ki so na razpolago smučarjem in izletnikom pod istimi pogoji kot v planinskih zavetiščih pozimi (prenočišče 15 Din). Stan je celo zimo oskrbovan, sobe se lahko kurijo, ker so opremljene s pečmi. Poskrbljeno bo tudi za skupno ležišče.

Ne dvomimo, da bo ta krasni kot kamniških planin postal v kratkem prav tako obiskan kot Velika planina ali Kravac. Menina planina ima kot zimsko-sportno središče še prav lepo budočnost. Snežne razmere na njej so ugodnejše kot na Veliki planini, ima na razpolago 3 km dolgo vzpenjačo za prevažanje tovorov in je zvezana s telefonom z dolino.

Kamniški sportni klub bo organiziral na Menino planino več skupnih izletov, v marcu pa se bodo vršile na njej smuške tekme. I. Z.

Ali vlomov v kamniški okoličje še ne bo konec?

Kamnik, 27. novembra.

Prvotno se je mislilo, da so vse dosedanje vlome v kamniški okoličje izvršili isti vlomilci, sedaj pa so vlomi postali že tako pogosti in vsakdanji na najrazličnejših krajih, da je prebivalstvo v vedno večjem strahu za svoje premoženje, čeprav od časa do časa kakega vlomilca spravijo pod ključ.

V četrtek nekako med 2. in 3. uro zjutraj je bilo vlomljeno v hišo delavca Antona Vrhovnika v Tunjicah. Vlomilci so iztrgali iz okna železno rešetko in se prikradli v sobo, iz katere so odnesli vso staro in novo obleko, kolikor jim jo je prišlo pod roke. Svoj posel so opravili tako tiho in previdno, da niso zbudili hišnega gospodarja niti sina, ki sta spala v sosednji sobi. Vlomilci so brez dvoma poznali domače razmere in dobro vedeli, da se nahaja obleka v sobi, v kateri nihče ne spi. Isto noč so poskušali vlomiti tudi v neko hišo v šutnem potoku, pa menda niso mogli iztrgati železno rešetko iz okna.

V noči od torka na sredo je nekdo vlomil v šrambo gostilne »pri Jakovi Meti« v Trzinu. Založil se je dobro s klobasami in drugimi jedmi, ki jih je našel v šrambi. Tudi ta je iztrgal rešetko iz okna, da je mogel priti v šrambo.

Pogosti vlomi imajo pač svoj izvor v vedno rastoči brezposelnosti. Vlomilci postajajo vedno predrznjejši in pred njimi ne vzdrže niti železne rešetke niti zapahnjena vrata.

Žalosten sejem

Bogojina v Prekmurju, v novembru.

Sejma, kakor je bil pri nas, ne pomni nihče. Take krize še ne pomni naš kmet. Vse stoka, vse ječi. Kmet je prisiljen svoje živinčje prodati, da plača vsaj davek, kupiti si za ta denar ne more nič. Krme tudi toliko ni, da bi lahko prehranjeval poln hlev živine. Znano je, da se v Prekmurju goji lepa živina, predvsem simodoleka pasma, a cene niso nikakor lepe. Dnevne tržne cene kažejo za krave 1:50 do 2:50 Din, ali bogojanski sejmi nas je razočaral. Za krave so dajali 50—75 par, tu pa tam tudi 40 par za kilogram.

Kmet prodaja živino, ker drugače ne more dobiti potrebne denarja, ali kakor se vidi, s tem tudi ne bo dolgo izhajal.

Jesenice

Smrt kosi. Pred dnevi je umrla v ljubljanski bolnici dveletna Slavka, hčerka tukajšnjega železničarja Koprivnika. Dete je podleglo posledicam škriatinke. To je druga žrtev v letošnjem letu, dasi je obolelo za škriatinko le to pri nas že nad 80 otrok. — V torku pa je umrl na Koroški Beli bivši dolgoletni župan Noč Martin. Pokojni se je v javnem življenju mnogo udeleževal, županovati je prenehal šele pred tedni; težka in dolgotrajna bolezen ga je vezala dolgo na bolniško posteljo. Krasen žalni sprevod in obilna udeležba pogrebcev je pričala v četrtek popoldne, ko so ga spremili k večnemu počitku, kako je bil pokojni Noč spoštovan in priljubljen. Pokojnika lahka zemlja, prizadetim naše iskreno sožalje!

Potreben most. Most preko Save na Javorniku, ki je bil vedno močno frekventiran z gorijskega in dobrijskega strani kakor tudi jeseniške, je pred leti uničila povodenj. Za osební promet so pozneje napravili zasilni prehod, takozvano brv. Zadnje deževje je uničilo še to. Na mestu bi bil nov most, ki bi služil osebnemu in vozovnemu prometu. S tem bi bilo ustrezno dvakrat. Most v Kurji vasi razbremenjen v prometu, v spodnjem delu krajša pot za veliko.

Ponovitev igre. Dramski odsek sokolskega društva ponovi na splošno željo v nedeljo popoldne igrati v treh dejanjih »Pri belem konjčku«. Iskreno vabljeni vsi!

Osební vest. Z Jesenic je premeščen k carinarini v Kotoribo carinski uradnik Aleksander Jovičič.

Sobotni in torkov sejem živin na Jesenicah je izkazal velik promet tako v prodaji kot nakupu.

Vreme. Vreme v zadnjih dneh je precej mrzlo; dežuje sicer ne, ampak po vrhovih gora je pobelil sneg. Smuka za silo že gre!

Nova ograja. Ob državni cesti ob mostu, preko katerega vozi tovarniška električna železnica, je tovarna dala napraviti lepo ograjo s betonskimi stebri, kar je vsekakor na mestu. Stara lesena ograja je bila že v razpadanju.

Zanimivo predavanje. V sredo zvečer je predaval v stranski dvorani sokolskega doma predsednik JZSS Anton Gnidovec o »Razvoju in pomenu smučarstva«. Predavatelj je poslušalcem, ki so se odzvali v lepem številu, v kratkih in poljudnih besedah povedal zgodovino smučarstva, ki datira po najnovejših raziskavanjih 4000 let nazaj. Baval se je posebej z našim bloškim smučarstvom, ki je po zadnjih dognanjih eno najstarejših. V drugi polovici predavanja pa se je bavil s smučanjem sa-

mim. Navedel je več praktičnih izkušenj; zlasti je poudarjal, da naj smučar v prvi vrsti pazi na svoje zdravje, ker je smučanje zaradi zdravja in ne obratno. Omenil je v svojem predavanju zdravniško preiskavo tekmovalcev

Zaradi tujega premoga —

Uspešno delovanje Zveze rudarskih

V soboto popoldne se je vršila v Beogradu pod predsedstvom g. Dragiše Matejića seja uprave Zveze rudarskih in plavžarskih podjetij Jugoslavije, katere se je udeležilo tudi izredno veliko članov iz vseh krajev države. V svojem poročilu je predsedstvo izneslo delo Zveze od konca meseca avgusta do danes. Po tem poročilu sodeč, je našla akcija Zveze rudarskih in plavžarskih podjetij odziv pri vseh uradnih krogih kakor tudi pri mnogih gospodarskih ustanovah. Tako je Zvezi uspelo izposlovati odločbo, da se za potrebe državnih železnic najprej nabavi domači premog, ker se je s preizkusi strokovnih komisij, v katerih ima tudi Zveza svoje predstavnike, ugotovilo, da ima vsa potrebna svojstva.

Zveza je z ozirom na ogromne perturbacije v cenah rude in kovine ukrenila pri vseh odločilnih činiteljih, da se s prometnim in drugim olajšavam pomaga metalnim rudnikom in topilnicam.

Apel Zveze, da se v državnih in samoupravnih edinicah in ustanovah tuje gorivo zamenja z domačim premogom in lignitom, je našel jako lep odziv. Minister za vojsko in mornarico je izdal naredbo vsem vojnim ustanovam in edinicam, da svoje potrebe premoga in lignita krijejo iz domačih rudnikov. Enako so se odzvali apelu Zveze ostali ministri drugih resorov, da njihove podrejene ustanove uporabljajo domače gorivo. Nekaj velikih licitacij, ki so bile že razpisane za nabavo tujega premoga, je bilo razveljavljenih ter je bil izdan nalog, da se mesto tujega nabavi domači premog in lignit. Zveza je s svoje strani organizirala poseben

v St. Moritzu, ki jo je izvedla zveza švicarskih zdravnikov. Navzoči so mnogo koristnega odnesli od predavanja in so ga v znak zadovoljstva in hvaležnosti nagradili z burnim aplavzom.

200 milijonov tuje valute!

podjetij za porabo domačega premoga

odsek za preiskavo domačega goriva, katero daje zastoj navodila o zamenjavi tujega goriva z domačim.

V vseh večjih manifestacijah gospodarskega značaja, kakor n. pr. kongresi in konferenice, je Zveza aktivno sodelovala v imenu domačega rudarstva in plavžarstva.

V razgovoru, ki se je razvil po prečitjanju gornjega poročila, je bila posebno naglašena prepoved izvoza premoga v nekatere sosednje države, ter poskus nekih držav, da z deviznimi predpisi preprečijo izvoz valute in deviz. Uprava Zveze je ugotovila, da te odločbe resno zadevajo poleg ostalih panog našega izvoza tudi naše rudarstvo in plavžarstvo. Na podlagi podatkov, ki so se dobili na verodostojnih mestih, se da ugotoviti, ker se premoga tiče, da je njega uvoz silno velik, zato je naše narodno gospodarstvo primorano, da uvozi nad 200 milijonov dinarjev valute. Medtem pa je Zveza že doslej ugotovila, da nad polovico uvoza tujega premoga vobče ni potrebno, ker se domači premog lahko uspešno uporablja povsod tam, kjer se sedaj rabi tuj premog. Zato je Zveza odločila, da v mejah, ki ne bodo škodovali odvežam, ki jih je prevzela naša država do inozemstva, prouči in ugotovi vse one mere, ki so potrebne, da iz domačih trgov odstranijo vse nepotrebne množine inozemskega premoga, ki se danes uvažajo v našo državo, odvzemajoč posel našim domačim rudarskim podjetjem in delo našim rudarskim delavcem, a našemu narodnemu gospodarstvu nalagajo obveze, da v iznosu njihove vrednosti izvažajo valute in devize.

Ob obletnici prvega nepolitičnega prosvetnega doma v Trzinu

Zasluga društvenega predsednika nadučitelja g. Arziglerja

Trzin, 26. novembra.

Pred kratkim je poteklo leto dni, odkar je bil v Trzinu dograjen prvi nepolitični prosvetni dom v kamniškem srezu in najbrž tudi prvi v celi Dravski banovini. »Jugoslovan« je ob blagoslovitvi doma prinesel daljše poročilo, kako je jugoslovanska ideja dobila v Trzinu videz izraz, da so se združili vsi vaščani in brez ozira na pripadništvo k bivšim strankam pričeli akcijo, da zgradijo nepolitičen prosvetni dom — žarišče omike in prosvete v Trzinu in okolič.

Ideja za ustanovitev nepolitičnega društva je vzklikla med trzinskimi dijaki. Najprej so ustanovili sportni klub, ki se je pozneje razvil v prosvetno društvo. Nepolitično društvo, ki je hotelo zgraditi svoj dom, se je moralo boriti z velikimi težkočami, poleg tega pa v strankarskih šahih in tudi po 6. januarju ni uživalo nobene moralne podpore in zaslombe s strani časopisja. Vendar se je funkcionarjem društva ob sodelovanju vseh Trzinčev posrečilo zbrati toliko denarja, da je bil lani s kulukom in prispevki postavljen dom; ki danes ponos

vseh Trzinčev. Največ zaslug, da se je akcija tako hitro in uspešno razvila, ima predsednik društva g. nadučitelj Arrigler. Težko je reči, ali bi dom danes že stal, ako se ne bi on tako zavzel za gradnjo.

Pod vodstvom predsednika g. Arriglerja se naše trzinsko nepolitično društvo lepo razvija. V domu je bilo vpriporjenih že več iger, ki so bile vse krasno obiskane. Bogata gledališka sezona pa se nam obeta zlasti to zimo. Na programu bo več iger in kulturnih predavanj. Proslave praznika narodnega ujedinjenja se bomo Trzinčji udeležili v Domžalah, kjer sodelujejo naši Sokoli pri akademiji. Za 5. december pa pripravljamo Miklavžev večer z bogatim programom.

Nepolitično društvo je doseglo v Trzinu svoj namen: vrši važno kulturno nalogo in vzgaja vaščane v edinstvu in ljubezni do domovine. Da se Trzinčji tega zavedajo, so pokazali ob volitvah: v Trzinu je glasovalo 77 odstotkov vseh volilnih upravičencev.

Zagonetna smrt posestnikovega sina

Sel je po vodo in si na nepojasnjen način zlomil tilnik

Zeleznički, 26. novembra.

Po vsej sosesčini se je te dni govorilo o nenavadni smrti posestnikovega sina Jožeta Kosiča iz Češnjice, ki si je na doslej še nedognan način zlomil tilnik.

Posestnik Mesec in posestnik Košir s svojim sinom Jožetom so šli iz Češnjice v Dašensko grapo spravljati les. Delo je šlo močakarjem od jutranjih ur in prav do dopoldanskega odpuščka prav spretno izpod rok. Da malo počujajo, so se vsi trije posedli po brunih, nato pa je šel Jože Košir k bližnjemu studencu po vodo, ne da bi mladenič slutil, da se poslavlja za vedno...

Jožeta le predolgo ni bilo z vodo nazaj. Oče in njegov sodelavec Mesec sta šla fanta iskat. Vsa prestrašena sta res našla mladeniča ležečega v grapi — mrtvega.

Ptui

p Iz sodne dvorane. Radi pretepa in lahke točne poškodbe sta bila 25. t. m. obsojena in contumaciam brata Alojz in Ivan Jurgec, vsak na 45 dni zapora. — Radi zlobne poškodbe tuje lastnine pa je bil obsojen Stanislav Zumer na 21 dni zapora. Zumer je kazen sprejel brez ugovora.

p Predavanje. Prosvetni odsek društva »Svoboda« je priredil v sredo 25. t. m. v dvorani hotela »Slon« predavanje s skriptinimi shkami »Odkritje Amerike«. Predaval pa ni profesor Teplý, kakor je to bilo javljeno, ampak profesor Favai iz Maribora. Mnogoštevilni poslušalci so z zanimanjem sledili predavatelju in ga na koncu z burnim odobravanjem nagradili. Le tako naprej!

p Smrtna neizgoda. Franc Žižek, elektromonter, nastavljen pri elektrarni Fala, obrat Ormož, je popravil transformator v Varažinu. Najbrž je prišel preblizu električnemu toku, kajti nenadoma se je zgrudil in izdihnil. Prihitele sta dva zdravnik in se trudila s pomočrečnem, toda pomoči ni bilo več, bil je mrtev. Na kak način je prišlo do nesreče, se točno ne ve, ker v istem času ravno ni bilo nikogar v bližini. Pokojni je bil šele 26 let star in zapušta vdovo. Pogreb se je vršil 24. t. m.

Dolenjske Toplice

Vlom. V zidanico gostil. Medie Ivane iz Podturna je bilo v noči od ponedeljka na torek vlomljeno. Neznani storilec so razbili vrata zidance ter odnesli kakih 400 l vina. O vlovu je bilo obveščeno orožništvo v Toplicah, ki zasleduje zločince.

bilski promet več od leta do leta, res lepa in prvovrstna.

Delikatesna obratovalnica v Maistrovi ulici? Ga. Josipina Stare je zaprosila za dovolitev koncesije, da odpre v Maistrovi ulici št. 3 v lokalni bivše Sattlerjeve trgovine s šivalnimi stroji delikatesno obratovalnico.

Proračun dohodkov in stroškov kamniškega cestnega okraja za leto 1932. Je sestavljen in izkazuje 6.122.297 Din stroškov. Primanjkljaj na dohodkih znaša 835.924 Din in se bo kril z donosom okrajne cestne doklade na neposredne državne davke. Največjo postavko v izdatkih izkazuje nove gradbe in preložitve bano-vinskih cest, namreč 2.625.000 Din. Materijalno vzdrževanje cest v kamniškem cestnem okraju znaša 2.622.000 Din.

Kranj

Sokolsko društvo bo predvajalo danes popoldne ob 4. uri za gimnazijo in tekstilno solo drevi b 21. in jutri ob pol 21. pa za ostalo občinstvo kulturni film »Češkoslovaška«. To je propagandni in poučni film za vsesokolski izlet. Uvodni govor bo imel profesor Marčun.

Kočevje

Predavanje. Preteklo nedeljo se je vršilo v hotelu »Trst« drugo predavanje kočevskega akademskega društva. Občinstvo je napolnilo dvorano do zadnjega kotička, kar je pač javen dokaz, da vzbujajo predavanja med prebivalstvom največje zanimanje. G. dr. J. Bohinjec, direktor OUZD je obravnaval temo: »Moderno delovno pravo«. Zato ni čudno, da se je ravno delavstvo odzvalo vabilu društva v nepričakovanem številu. G. predavatelj je bil deležen za svoje lepo predavanje splošnega odobravanja s strani občinstva.

Društvo z gotovostjo upa, da bo v nedeljo 29. novembra hotelska dvorana zopet polna, ko bo predaval g. dr. V. Valenčič o gospodarskem položaju s posebnim ozirom na denarni trg, posebno ker je to tema, ki je v današnjih težkih časih gospodarske krize še prav posebno aktuelna. Vstop prost. Začetek ob 11. uri.

Trebnje

Občinski kuluk. Občina je izdala pozive vsem obvezancem ljudskega dela v vaseh Trebnje, Vrh-Trebnje, Grmada, Cvilje, da se udeležijo osebnega ljudskega dela na poti Pavlinov marof—Grmada—Vrh-Trebnje. Delo se prične v sredo 2. decembra in bojo vsi brez razlike, ki se dela ne bi udeležili, najstrožje kaznovani. Poziv vinogradnikom. Vsi vinogradniki se pozivajo, da takoj prijavijo občini količino pridelanega grozdja in vina v letošnjem letu v svrhu statističnih podatkov.

Pravna fakulteta v Pragi

Praga se dan s more pohvaliti z najmodernejšo pravno fakulteto v Evropi. Videl sem sam mnogo evropskih univerz, toda odkrito priznam, v Pragi prijetno presenetilo.

Na vltavskem bregu, nedaleč od parlamenta stoji palača pravne fakultete slavne Karlove univerze, kot pravi napis na njej.

Najprej nekaj števil. Zgradba, ki so jo dogotovili letos spomladi, je 100 m dolga, 35 m široka in 33 m visoka. Dosedanji stroški znašajo 45 milijonov češkoslovaških kron, potrebnih pa je še okoli 10 milijonov za notranjo opremo. Toda radi današnje krize ima univerza težkoče z državnimi krediti in opremljanje ne napreduje dovolj hitro. Vse to in še več mi je pripovedoval moj prijatelj dr. Vaněček, tajnik fakultete, razkazujejoč mi njeno notranjost.

Takoj po predvorani, v kateri je tudi garderoba za slušatelje, zagledamo velik svetel prostor, velik hall, ki sega skozi vsa tri nadstropja, ki tvorijo okoli njena galerije, tja do steklene strehe, skozi Latero se lije svetloba. Hall je iz granita, naproti vходу je govorniški rostrum, ob straneh so široke stopnice, vse iz granita. Čudovit je arhitektonski učinek celote, ki je nevsiljiva in veličanstveno enostavna.

Kakšni so ostali prostori? Ljubezni dr. Vaněček me je skoraj eno uro vodil po zgradbi in razkazoval, kar je zanimivega. In zanimivo je vse, od črnih desk v predavalnicah, ki jih dviga in spušča električni tok, pa do razkošne slavnostne dvorane, ki ima sedeže iz poliranega kavkaškega lesa; skratka v celoti kakor v podrobnostih se dobi vtis težnje za najnovejšim in najsmotnejšim.

Velik amfiteater s prostorom za 500 oseb služi za predavalnico prvega letnika. Dvorani za drugi in tretji letnik imata prostora za po 400 slušateljev. Razen tega ima še vsak letnik na razpolago eno manjšo, paralelno dvorano.

Zelo okusno, pa tudi drago so opremljeni izpitni prostori. Posebnost fakultete so privatne sobe, ki jih ima vsak profesor na razpolago. V njih ima lahko svoje knjige ter se nemoteno bavi s svojim študijem. Seveda ima fakulteta praktično razpodeljene tudi vse ostale potrebne prostore: konferenčno sobo proforskega kolegija, urade itd. Pod tremi gornjimi nadstropji sta še dva podzemna, kjer imajo svoj sedež akademski društva in so stroji za razne na prave v zgradbi. Razen dvigal ima namreč fakulteta še aparate, ki v eni uri nadomestijo vseh prostorih slab zrak s svežim zrakom, dalje v posopju telefonska centrala, električne ur-po dvoranah, garaža itd. Ni je menda modernopridobitve, ki bi se pogrešala. Okraskov je malo a ti so učinkoviti. Na hodnikih so vodoskokki iz črne serpentine. Ze same svetilke na stropih in stenah učinkujejo s svojo zadržito, toplo svetlobo dekorativno. Bele stene v slavnostni dvorani pa še čakajo na impozantno fresko znanega umetnika prof. Švabinskega. Freska bo predstavljal apoteozo prava.

Pri odhodu sem se čitač napis na palači nehoti spomnil Karla IV. »očeta domovine«, ki izroča univerzo svojemu narodu za večne čase A. D. 1348... Mirko Kisovec.

Hranilnica Dravske banovine

Ljubljana — Celje — Maribor

Nalaganje prihrankov na hranilne knjižice in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji in popolnoma varno.

Za vloge in vse obveznosti jamči dravska banovina z vsem premoženjem in z vso davčno močjo.

Gospodarsko pismo iz Nemčije

Gospodarski položaj današnje Nemčije je stvarno popolnoma drugačen, kakor ga opisuje nemško časopisje, in tudi drugačen, kakršnega slikajo nemški gospodarstveniki in državniki. Po veličini svojega izvoza je Nemčija danes prva v svetovnem gospodarstvu. V tej svoji gospodarski delavnosti je prehitela Anglijo že leta 1930 in pred nedavnim časom tudi Zedinjene države. Meseca avgusta t. l. so Združene države ameriške izvozile blaga v vrednosti 864 milijard dinarjev, Anglija v vrednosti 784 milijard, Nemčija pa v vrednosti 108 milijard. Uvoz se v Nemčijo stalno zmanjšuje, zato je njena trgovinska bilanca za prvih 9 mesecev t. l. dosegla aktivnost 2.350.000.000 zlatih mark. Se večja važnost nemškega izvoza leži pa v dejstvu, da Nemčija v pretežni večini izvažja izdelke, ki nudijo maksimum zasluzka in zaposlenosti nemškemu kapitalu. Ti trgovinski uspehi Nemčije v dobi največjih gospodarskih depresij, ki vladajo v svetovnem gospodarstvu, potrjujejo izjavo nekega uglednega nemškega narodnega gospodarja, ki zatrjuje, da je Nemčija modernizirala svoj industrijski sistem v taki meri, da bo iz svetovne gospodarske krize izšla v znatno boljšem položaju, kakor vsi njeni rivali.

Edina, nekoliko molčeča nesigurnost nemškega gospodarskega in političnega življenja obstoja v velikem številu skrajno boljševidiranih komunistov in oboženih nacionalistov. Vendar je tudi ta navidezna neorijentiranost v Nemčiji v toliko uravnovešena, da vodilni nemški krogi na eni strani kokehtirajo s Hitlerjevi, na drugi strani pa izigravajo komuniste v nacionalistične namene. Te zelo uspešne poteze nemške notranje politike so do sedaj vsa ta nesoglasja na lep način paralizirale.

Nemčija je danes zelo, zelo daleč oddaljena od onih časov, ko se je ustvarila nemška republika in si je nemška javnost nadela krinko nove demokratične, miroljubne miselnosti. Tujec, ki potuje danes po Nemčiji in ki je to delo poznal tudi za časa Viljemovega režima, bo zaman iskal sprememb. Zanimivo je pred vsem, da je večina javnega mnenja v Nemčiji nekako sram pred lastno republiko. Ta rudenica se izraža v enaki meri pri skrajni levici, kakor pri skrajni desnici.

Večina nemškega naroda smatra, da je današnja situacija Nemčije izredno povoljna in med posameznimi sloji naroda se opaža identična nadutost, ki je bila značilna nemškemu narodu pred letom 1914. Izredno ugoden položaj ima Nemčija napram njenim kontrahentom v bodočih mednarodnih pogajanjih. Londonska »Times« je pred dnevi priobčila razgovor z nekim odličnim nemškim gospodarstvenikom, ki se je v pogledu nemških dolgov izrazil nekako sledeče: »Naši kreditorji se morajo odločiti, katera hipoteka naj ima prvenstvo, prva ali druga.« Z drugimi besedami, reparacije ali privatni dolgov. V Nemčiji v splošnem prevladuje mnenje, da bo morala država le kako malenkost plačati reparacij, in še to malenkost v naravi, med tem ko bo svoje kratkoročne dolge odplačevala z razmeroma majhnimi letnimi obroki. Ni še preteklo dve leti, odkar se je Nemčija z mednarodnim dogovorom obvezala, da bo plačevala za čas 37 let po 2 milijardi mark letno in 1 in pol milijarde za nadaljnjih 22 let reparacij. Verjetnost, da bodo reparacijske dajatve znižane na minimum, se je usidrala v nemško javno mnenje že s tako stanovitnostjo, da se javno propagira trenutno izvrševanje obveznosti, češ v bodoče itak ne bo treba ničesar plačati.

V resnici se je vsled popustljivosti zavezniških držav in pred vsem radi poslovnih interesov Amerike situacija Nemčije znatno popravila. V resnici obstoje danes najboljši izgledi, da bo Nemčiji uspelo, da se zmanjšajo oziroma anulirajo njene obveznosti.

V ostalem je življenje v Nemčiji povsem normalizirano. Nezaposlenost je več ali manj statistična iznajdba državnega statističnega urada. Tovarne so polno zaposlene, brezposelni delavec pa prejema večje brezposelne podpore, kakor prejema njegov zapadni tovariš zasluzka. Omejevanje v konsumu je minimalno. Življenjski standard je povsem normalen in o kakih žrtvah ni govora.

Samo nekaj suhih števil, pa spoznamo »veliko krizo«. Pri nemški težki industriji zasluži gg. direktorji: generalni direktor Siemensovega koncerna 800.000 Mk (10.800.000 dinarjev), gen. direktor Hamburg-Amerika linije 600.000 Mk (8.100.000 dinarjev), gen. direktor luag-koncerna 575.000 Mk (7.761.000 dinarjev), gen. direktor I. G. Farbenindustrie 500.000 Mk (6.750.000 dinarjev), gen. direktor Ruhr-Montan-Trust 400.000 Mk (5.400.000 dinarjev), član načelstva Deutsche Bank, Berlin prejema 300 tisoč Mk (4.725.000 dinarjev), gen. direktor Rhein-West-Industrie 650.000 Mk (8.775.000 dinarjev). Razumeti pa je treba, da se načelstvo nemškega barvnega trusta sestoji iz 60 članov, načelstvo kovinskega trusta iz 45 članov in vsak teh gospodov ima preko 100.000 Mk (1.350.000 dinarjev) letnih dohodkov.

S pomočjo ogromnih kreditov iz Amerike in Anglije so Nemci postavili nešteto tovarn in zgradb ter svojo industrijsko delavnost izvanredno povečali. Splošno gospodarsko krizo so izkoristili v polni meri z ogromnimi dobavami sovjetski Rusiji, jugovzhodnim državam, Orijentu itd.

Vsi najnovejši bančni polomi v Nemčiji se morajo predvsem beležiti na račun velike nepremišljenosti, s katero so Nemci operirali z izposojenim denarjem. Kdor si ogleduje današnje nove zgradbe, dobi na prvi pogled vtis, da so se tu vršile manipulacije brez slehernega gospodarskega kriterija. Tudi najbolj naivnemu inozemcu se danes ne da več zanikati dejstvo, da je Nemčija naravnost izsilila svojo navidezno insolvenco. Angleži in Amerikanci lovijo svoje hipoteke, vendar z zelo majhnim uspehom. V tem tiži tudi gospodarska zmaga današnje vulgo republikanske Nemčije.

Gospodarske vesti

× Južno-afriško lesno tržišče. Osrednja sekcija lesnih trgovcev pri Zvezi trgovskih gremijev v Ljubljani je prejela od Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu dopis, v katerem sporoča Zavod Osrednji sekciji med drugim: V zadnjem času vlada precejšnje zanimanje za razen les v Južni Afriki, kjer imamo kot častnega konzula Slovenca, ki se zelo poteguje, da bi naše blago spravil na tamošnje tržišče. Pri tem bi prišle v poštev samo večje naše trdke, ki so v vsakem pogledu prvorazredne in katere želijo najti za svoje proizvode novo in dobro tržišče. Unija Južne Afrike se v prvi vrsti zanima za razen mehek les za izdelovanje raznih zabojev, pa tudi za druge vrste lesa, posebno pa za jamski les, katerega potrebuje v velikih količinah za svoje rudnike. Osrednja sekcija lesnih trgovcev pri Zvezi trgovskih gremijev poziva vse lesne trdke, ki se bavijo z izdelovanjem zabojev in jamskim lesom, da ji sporoče svoje naslove in točne podatke o proizvodnji.

Borzna poročila

dne 27. novembra 1931.

Devizna tržišča

Ljubljana, 27. novembra. Amsterdam 2273'64 do 2280'48, Bruselj 787'16—789'52, Curih 1097'85 do 1101'15, London 197'73—205'23, New York 5649'79—5666'79, Pariz 221'76—222'42, Praga 167'75—168'25, Trst 288'64—294'64.

Zagreb, 27. novembra. Amsterdam 2273'64 do 2280'48, Bruselj 787'16—789'52, London 197'73 do 205'23, Milan 288'64—294'64, New York kabel 5671'79—5688'79, New York ček 5649'79—5666'79, Pariz 221'76—222'42, Praga 167'75—168'25, Curih 1097'85—1101'15.

Beograd, 27. novembra. Amsterdam 2273'64 do 2280'48, Berlin 1346'50—1372'50, Bruselj 787'16 do 789'52, Curih 1097'87—1101'15, London 197'73 do 205'23, Milan 288'64—294'64, New York 5649'79 do 5666'79, Pariz 221'76—222'42, Praga 167'75 do 168'25.

Curih, 27. novembra. Beograd 9'05, London 20'20, Pariz 18'475, New York 516'62, Bruselj 71'70, Milan 26'525, Madrid 43'55, Amsterdam 207'10, Berlin 122'25, Dunaj ne notira, Stockholm 100'50, Oslo 101, Kopenhagen 101, Sofija 3'73, Praga 15'28, Varšava 57'75, Budimpešta ne notira, Atene 6'50, Carigrad 2'50.

Vrednostni papirji

Ljubljana, 27. novembra. 7% Bler. 59, 8% Bler. 68—, Stavbna 40—, Ruše 125—.

Zagreb, 27. novembra. 7% inv. pos. 65—66, voj. škoda ar. 276—279, kasa 276—279, dec. 276 do 280, 4% agr. obv. 32—34, 7% Bler. ar. 57'50 do 58, k. 57'50—58, 8% Bler. ar. in kasa 65 do 66, 67'75, 6% begl. obv. 43—44.

Dunaj, 27. novembra. Bankverein 12'75, Dunav-Sava-Jadran 16'25, Prioritete 104—, Ruše 19—, Trbovlje 34—.

Ormož

Smrt. Umrli je ugledna posestnica gospa Zidarič na Humu, tašča g. Rudolfa Horvat, posestnika in mlinarja v Ormožu. Blagi pokojnik lahka zemljica, ostalim žalujočim naše sožalje.

Škofja Loka

Slovansko bratstvo. Te dni so poslane češkoslovaške Sokolice iz Prage umrli sestri škofje-loškega Sokola s. Tončki Okornovi dičen venec iz prepiranih brstov. Pošiljatelj je bila pridejana vizitka z dvema simboličnima kitičama. Druga stran ima napis: »Milé Tončke Okorn smutnom vzpominku na upemne pratelstvu Blanka Jandova.« Pokojna s. Tončka je bila v prijateljskih stikih s praškimi Sokolci. Seznanila se je z njim na vsesokolskih zletih v Pragi, v Beogradu in na počitnicah v Škofji Loki.

Vič

Sokolski in državni praznik bo proslavilo Sokolsko društvo 1. decembra s slavnostno sejo in zaobljubo novega članstva. Po službi božji v župni cerkvi bo seja v dvorani Sokolskega doma točno ob 10. dopoldne. Po otvoritvi seje se bo prečitala savezna poslanica, sledil bo nagovor o pomenu 1. decembra za Sokolstvo, nakar se bo vršila »zaobljuba novega članstva. Druge prireditve ta dan ne bo, pač pa se bo vršila na praznik 8. decembra telovadna akademija s sodelovanjem telovadnih oddelkov, pevskega zbora in dramskega odseka. Oporzamo na to akademijo vse prijatelje viškega Sokola ter vabimo k obilni udeležbi.

Velenje

Sokolsko društvo v Velenju. Neprijazno vreme in nastopajoča zima je pregnala Sokola z letnega telovadišča v tesne prostore Rudarskega doma. Mala in telovadbi neogovarjajoča dvorana je jemala vsako upanje, da bi tudi v dolgi zimski dobi lahko gojili telovadbo. Toda spretnost in pridnost načelnika br. Prestorja Jožeta sta ustvarili tudi v tem skromnem prostoru telovadne ure, ki so telovadčemu članstvu v korist in napredek. Zgledu brata načelnika zvesto sledijo ostali prednjaški oddelki. Kljub mrkemu letnemu času Sokolsko delo živahno napreduje. Ze prejšnjemu načelniku br. Kušarju je brat Prestor stal s svojo izkušnjo zvesto ob strani in dobro uspel prvi nastop je v veliki meri tudi njegova zasluga. Po odhodu brata Kušarja je brat Prestor prevzel načelstvo in vodi prednjaški zbor in vsa tehnična dela z pravo sokolsko vnamo. Izpopolnil se je prednjaški zbor s tem, da je društvo poslalo tri sestre v župni prednjaški tečaj v Celje. Pridobljeno znanje bodo sestre vadiateljice uporabile članstvu v korist in društvu v ponos.

V kolikor je ovirano delo s tehnične strani, se je poglabilo v prosvetnem pravcu. Ustanovil se je dramski krožek. Prvi poizkus v tej smeri bo jutri ob 18., ko se v pripori Meškova drama: »Pri Hrastovih« v dvorani Rudarskega doma. Istotam nas bo presenetila v sredi decembra naša sokolska deca z mladinsko igro. Cenjeno občinstvo vabimo k obilni udeležbi. Zdravo!

Škocijan

Prepovedi tatovi. Pred nekaj dnevi je bilo vlomljeno v Beli cerkvi v gostilno Keršič. Dva vlomilca sta zlezla v gostilno. Medtem je pa neki fant, ki je v drugem koncu iste hiše »užil« kuro, stopil iz hiše in opazil neznanca. Mislječ, da je rajni gospodar Majzelj, jo je pobrisal, kar so ga nesle noge. Lopova sta pa, misleč, da je bežeči najemnik gostilne g. Zorko ter da bo sklical vaščane, tudi pobrisala v nasprotno stran ter pustila vse, kar sta nameravala odnesti.

Občinska seja. 22. t. m. se je vršila zjutraj proračunska seja občinskega odbora ob navzočnosti 24 odbornikov. Določilo se je 90% naklada na vse državne davke, trošarina na vino in mošt se odmeri na Din 60 za 100 litrov, na Din 30 za 100 litrov piva ter na Din 10 od 1 lit. hl stopnje. S tem se proračun uravnovesi. V občinsko zvezo se sprejme Franc Tomažin, čevljarski mojster iz Staré vasi. V far-

manski odbor se izvoli nov član g. Novšak Ivan. Za pobiranje stojnine ob sejnih se izvoli Franc Kočvar, po. iz Mačkova, a za revizorja Jože Zagorc iz Gor. Dul. Razpisano tajniško mesto se podeli dosedanemu tajniku Vinku Pirnar. Odbor sklene proglasiti našo občino pasivnim krajem. Dovolj se izdaja živinskih potnih listov izven uradnih ur g. I. Novšaku.

Zgodovinska svinja

List »Bohemiac« pripoveduje to-le mično zgod-bico:

»Te dni je prejel bivši nemški cesar Viljem II. v Doornu dopis odškodninske komisije v Londonu, naj takoj plača 137 mark odškodnine za rejo njegove plemenske svinje, ki je bila leta 1914. zaprla na Angleškem kot »vojni ujetnik.«

Zgodovina tega dopisa je pa ta-le: Začetkom leta 1914. so potrebovali na nekem cesarskem posestvu za tamkajšnje svinjerejo posebno dobro plemensko svinjo. Pisali so na Angleško, če bi se tam dobilo kaj pripravnega, pa so dobili odgovor, da je tam na prodaj svinja, ki je dobila na neki razstavi prvo nagrado. Zastopnik cesarja Viljema se je takoj odpeljal na Angleško in svinjo plačal. Svinjo so pa hoteli prepeljati v Nemčijo šele čez nekaj tednov, medtem pa je Anglija prepovedala začasno izvoz svinj, a še predno so to prepoved preklicali, se je začela svetovna vojna. Svinja je ostala na Angleškem.

Leta 1915. pa se je pojavil nad Londonom »Zeppelin«, ki je metal bombe na mesto. Nerešča je hotela, da je bomba iz »Zeppelina« zadela tudi hlev, kjer so imeli zaprto cesarjevo svinjo. Ko je torej po vojni zahteval cesar Viljem, naj mu vrnejo njegovo svinjo, niso mogli odgovoriti nič drugega, kakor da je svinjo ubila bomba iz »Zeppelina«.

Nato so se začela med Viljemom in odškodninsko komisijo v Londonu pogajanja zaradi odškodnine. Pogajanja so se vlekla 12 let in se končala z zahtevo komisije, naj cesar poravnata stroške za vzdrževanje svinje do 1. 1915. — »Ali jih bo plačal?« — zaključuje »Bohemiac« svoje poročilo.

Radio

Ljubljana, sobota, 28. novembra. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče. 17.00 Salski kvintet. 18.00 Viktor Pirnar: Zumberški uskok. 18.30 B. Hrovat: Kulturni film za našo mladino. 19.00 G. Orthaber: Angleščina. 19.30 Prof. Namorš: Spoznavanje blaga. 20.00 Il. večer ljubljanskih konservatoristov. 21.00 Akademski ples. orkester. 22.00 Čas, dnevne vesti. 22.15 Lahka glasba. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Beograd, sobota, 28. novembra. 11.00 Plošče. 12.05 Radio orkester. 16.00 Plošče. 17.00 O razvoju radia v Združenih državah. 17.30 Popoldanski koncert radio orkestra. 20.00 Prenos iz zagrebškega narodnega gledališča.

Zagreb, sobota, 28. novembra. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 18.30 Poročila. 17.00 Radio orkester. 18.30 Esperanto in trgovske zbornice. 19.35 Kulturne in društvene vesti. 20.00 Prenos iz zagrebškega opernega gledališča.

Praga, sobota, 28. novembra. 11.00 Plošče. 12.35 Bratislava. 14.10 Plošče. 15.00 Brno. 19.20 Poljudni večer. 20.30 Pianinski koncert. 21.00 Poljudna glasba. 22.25 Moravska Ostrava.

Nogavice, roka-vice, volna in bombaž
najoeneje in v veliki izbiri pri
KARL PRELOG
Ljubljana, Židovska
ulica in Stari trg

Kdor
hoče elegantno
oblečen biti, naj se
zglasí pri
Gombocu
Maribor
Aleksandrova cesta 24

Sokolstvo

Deveti vsesokolski zlet v Pragi
Nekaj zanimivih vesti

V mesecu juniju in juliju prihodnjega leta se vrši v Pragi IX. vsesokolski zlet, za katerega so priprave v polnem teku. Z največjo marljivostjo se ureja veliki stadion na Strahovski poljani. Na novih tribunah bo 26.022 sedežev, dočim jih je bilo na VIII. zletu leta 1926 13.000, tuči stojišč bo 14.000 več kot leta 1926. Na zletišču bosta še dve posebni stadiona in sicer vojaški in civilni.

Zletni plakat izdeluje največji češki umetnik Max Svabinsky, ter bo izdelan v dveh velikostih. Ministrstvo pošte bo izdalo posebne zletne znamke z glavo dr. Tyrša po 0'50, 1'—, 2'— in 3'— Kč. Te znamke se bodo natisnile v 100 milijonov komadih. Razen tega se bodo izdale posebne poštne dopisnice s slikami z leta, Praga itd.

Ponudb za zgradbo zletišča je došlo zletnemu odboru 33. Višina stroškov se suče od 3.200.000 do 7 milijonov Kč.

Propagandni zletni lepaki so vzbudili v inozemstvu veliko zanimanje za zlet. Dnevno prihajajo prošnje iz najrazličnejših držav, da se jim pošljejo podrobni načrti o zletu. Za zlet so pokazale posebno zanimanje Albanija, Francija, Jugoslavija, Litva, Švedska, Avstrija, Holandska, Nemčija, Anglija, Lotiška, Finska, Švica, Kalifornija, Sovjetska Rusija, Belgija, Alžir, Indija in Japonska. Filmska družba za šolsko vzgojo v Osaki na Japonskem je dala napraviti v lastni založbi razglednice z propagandnega letaka. Propagandni material bo izdan v našem, poljskem, bolgarskem, ruskem in lužiško-srbskem jeziku. S pomočjo ministrstva trgovine se bo izdala mala brošura na 12 straneh v 300.000 izvodih. Ta brošura bo tiskana v francoskem, angleškem, nemškem, poljskem in srbohrvatskem jeziku ter v esperantu. Zlet bo propagiral po svojih 600 podružnicah tudi največja svetovna potovalna pisarna Lits Cook. Ravnotako bosta delala propagando jugoslovanski Putnik in poljski Orbis.

Za prevoz občinstva na zletišče bo skrbela praška električna železnica, ki bo napeljala 16 novih prog do zapadnih zletiščnih vrat. V eni uri se bo prepeljalo na zletišče 43.200 oseb.

Prvi zletni koncert bo 3. decembra t. l. Na koncertu bodo govorili starosta ČOS br. dr. Scheiner, podstarosta Saveza SKJ br. Gangl, starosta Poljskega Sokolskega Saveza br. Adam Zamojsky in starosta Ruske Sokolske zveze v emigraciji brat Gičickij. Koncertni program bo izpolnila Češka Filharmonija.

*

Sokolstvo na Gorenjskem

Sokolstvo na Gorenjskem zaznamuje v dobi zadnjih dveh let krasen razvoj in razmah. Zadnja statistika, ki je izšla v Sokolskem koledarju nam nudi naslednje zanimive podatke: Sedež Sokolske župe je v Kranju, ustanovljena je bila leta 1910. Zupno upravo tvorijo starosta br. dr. Semrov, tajnik in statističar br. Ovar, načelnik br. Beznik, načelnica Nada Segova in prosvetar br. Jaka Spicar. Zupa šteje 28 društev in 6 čet, ter je razdeljena v dve okrožji. Statistika izkazuje 2942 članov, 961 članic, 318 članov in 4 članice v kroju. Stalni župni prednjak je brat Rakar Franc. Župni prednjaki izpit ima 44 članov in 17 članic. Telovadecv je 600, telovadk 240, moškega naraščaja 344, ženskega naraščaja 175, moške dece 801 in ženske dece 658. Sokolska društva telovadijo v 14 sokolskih domovih, 3 solah, 9 privatnih prostorih, 6 društev je brez telovadnice, dočim 1 društvo zida sokolski dom. Letnih telovadišč lastnih je 17, zasebnih 13, igrišč 11, knjižnic 16, gledaliških odrov 13, godba 1, trobentaških zborov 3, orkester 1, tamburaški zbor 1, javnih telovadb je bilo 15, sodelovalo se je 61., članskih praporov je 8 in naraščajskih 4. Župni zlet naraščaja je bil v Radovljici 14. junija in je nastopilo pri javni telovadbi 320 moške, 233 ženske dece, 85 moškega in 110 ženskega naraščaja. Članski župni zlet je bil 4. in 5. julija v Trzinu. V sprevedu je bilo članov 204, članic 123, vojakov 120, pri javni telovadbi je nastopilo 165 članov, 128 članic in 120 vojakov. Župni tekem se je udeležilo 130 oseb. Zelo lepo razvite ima župa smučarske odseke ter je priredila v mesecu februarju izvirno uspele smučarske tekme.

Gledališče

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Drama

Začetek ob 20. uri zvečer
Sobota, 28. novembra: Trije vaški svetniki. Znižane cene. Izven.

Nedelja, 29. novembra ob 20. uri: Pri belem konjčku. Znižane cene. Izven.

Ponedeljek, 30. novembra: Zaprto.

Opera

Začetek ob 20. uri zvečer.
Sobota, 28. novembra: Dežela smehljaja. Premijera. Izven.

Nedelja, 29. novembra ob 15. uri: Viktorija in njen huzar. Znižane cene. Izven. — Ob 20. uri: Prodana nevesta. Znižane cene. Izven.

Ponedeljek, 30. novembra: Knez Igor. Slavnostna predstava. Red C.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER.

Začetek ob 20'15:

Sobota, 28. novembra: Igra v gradu. Premijera.
Nedelja, 29. novembra: Igra v gradu. Repriza.

Repertoar narodnega gledališča v Mariboru

Začetek ob 20. uri.

Sobota, 28. novembra: »Kralj na Betajnovci.«
Ab. B.

Nedelja 29. novembra ob 15. uri: »Slaba vesta.«
Ob 20. uri: »Ptičar.«

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

VI. No. 45/43

Pregled nalezljivih bolezni v Dravski banovini

od 8. novembra do 14. novembra 1931.

Po naredbi ministrstva za narodno zdravje
S. br. 4948 z dne 21. marca 1930.

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Ozdraveli	Umrli	Ostanejo v oskrbi
Skupina tifuznih bolezni.					
Brežice	6	—	—	—	6
Gornjigrad	1	1	—	—	2
Kranj	4	—	2	—	2
Krško	9	1	1	—	9
Litija	3	—	—	—	3
Logatec	3	—	—	—	3
Ljubljana (srez)	3	—	—	—	3
Ljutomer	1	—	—	—	1
Ptuj	1	—	—	—	1
Radovljica	1	—	1	—	—
Skupaj	32	2	4	—	30

Griza. — Dysenteria.					
Dolnja Lendava	2	—	—	—	2
Krško	—	3	—	—	3
Ljubljana (srez)	1	—	—	—	1
Ljubljana mesto	1	—	1	—	—
Ljutomer	1	4	—	2	3
Novo mesto	12	—	1	—	11
Skupaj	17	7	2	2	20

Škrlatinka. — Scarlatina.					
Brežice	8	—	3	—	5
Celje	7	—	—	—	7
Celje (mesto)	1	1	—	—	1
Črnomelj	1	—	—	—	1
Dolnja Lendava	1	—	—	—	1
Gornjigrad	1	—	—	—	1
Kamnik	3	1	1	—	3
Kranj	7	1	5	—	3
Kočevje	—	6	—	—	6
Krško	2	—	—	—	2
Laško	1	—	—	—	1
Litija	5	—	2	—	3
Ljubljana (srez)	6	1	—	—	7
Ljubljana (mesto)	3	1	2	—	2
Ljutomer	5	—	1	—	4
Maribor desni breg	3	1	2	—	2
Maribor levi breg	1	1	—	—	2
Maribor (mesto)	5	—	—	—	5
Metlika	14	—	—	—	14
Murska Sobota	1	1	—	—	2
Novo mesto	1	—	—	—	1
Prevalje	3	—	—	—	3
Ptuj	2	—	—	—	2
Ptuj (mesto)	3	—	2	—	1
Radovljica	17	3	4	—	16
Slovenjgradec	3	—	—	—	3
Skupaj	104	16	22	—	98

Ošpice. — Morbilli.					
Celje	17	58	55	—	20
Ptuj	29	24	15	1	37
Ptuj (mesto)	—	1	1	—	—
Skupaj	46	83	71	1	57

Davica. — Diphteria et Croup.					
Brežice	10	7	1	—	14
Celje	11	3	3	3	10
Celje (mesto)	3	1	1	—	3
Črnomelj	1	1	—	—	2
Gornjigrad	2	1	—	—	3
Kranj	12	1	7	—	6
Kočevje	5	1	2	—	8
Konjice	—	3	2	—	1
Krško	4	3	—	—	7
Laško	2	—	2	—	—
Litija	10	2	8	1	3
Logatec	12	4	1	—	15
Ljubljana (srez)	23	2	6	—	18
Ljubljana (mesto)	9	3	2	—	10
Ljutomer	3	1	2	1	2
Maribor desni breg	3	1	1	—	3
Maribor levi breg	15	8	6	—	17
Maribor (mesto)	2	2	1	—	2
Metlika	2	—	—	—	2
Murska Sobota	8	1	3	—	6
Novo mesto	1	—	—	—	1
Prevalje	6	2	3	—	5
Ptuj	5	4	2	1	6
Ptuj (mesto)	1	—	1	—	—
Radovljica	3	2	1	—	4
Slovenjgradec	3	—	3	—	—
Smrje pri Jelšah	14	3	7	1	9
Skupaj	170	56	65	9	152

Nalezljivo vnetje možganov — Meningitis cerebrospinalis epidemica.

Smrje pri Jelšah	1	—	—	—	1
Skupaj	1	—	—	—	1

Dušljivi kašelj. — Pertussis.					
Ptuj	2	3	1	—	4
Skupaj	2	3	1	—	4

Srez

Sen. — Erysipelas.

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Ozdraveli	Umrli	Ostanejo v oskrbi
Celje	—	1	—	—	1
Črnomelj	1	—	1	—	—
Kranj	2	1	2	—	1
Kočevje	1	—	—	—	1
Krško	3	—	—	—	3
Laško	2	—	1	—	1
Logatec	2	—	—	—	2
Ljubljana (mesto)	5	1	1	—	5
Ljutomer	2	—	—	—	2
Maribor desni breg	—	1	—	—	1
Maribor levi breg	1	—	—	—	1
Maribor (mesto)	2	—	1	—	1
Murska Sobota	1	—	1	—	—
Novo mesto	4	—	—	—	4
Prevalje	3	—	1	—	2
Ptuj	4	1	3	—	2
Radovljica	4	1	2	—	3
Slovenjgradec	1	—	—	—	1
Smrje pri Jelšah	—	1	—	—	1
Skupaj	38	7	13	—	32

Vraničn' prisad. — 'anthrax

Brežice	1	—	—	—	1
Skupaj	1	—	—	—	1

tročniška vročica — Sepsis puerperalis

Ljubljana (mesto)	1	—	—	—	1
Novo mesto	1	1	—	—	2
Skupaj	2	1	—	—	3

Vnetje hrbteničnega mozga. — Polymyelitis acuta.

Novo mesto	—	1	—	—	1
Skupaj	—	1	—	—	1

Ljubljana, dne 17. novembra 1931.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani.

VIII. No. 1474/4. 3298

Razglas.

Na osnovi §§ 15. in 16. akcijskega regulativa ter § 42. zakona o bankni upravi se je odobrila ustanovitev delniške družbe »Intex«, tekstilno industrijska d. d. v Kranju. Namen družbe je izdelovanje tekstilnega blaga in tekstilna industrija sploh. Osnovna delniška glavica znaša Din 4.000.000.— in je razdeljena na 40.000 komadov delnic po Din 100.— nom. vrednosti, glasečih se na prinositelja.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine

v Ljubljani, dne 11. novembra 1931.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

E 519/31—10. 3304

Dražbeni oklic.

Dne 23. decembra 1931 ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 4 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Zbelovska gora, vl. št. 405, Zgornje Laže, vl. št. 95.

Cenilna vrednost: 52.242 Din 40 p; najmanjši ponudek: 34.828 Din 28 p.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Konjicah,
dne 13. novembra 1931.

E 969/30—9. 3303

Dražbeni oklic.

Dne 23. decembra 1931, dopoldne ob osmih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 4 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Zbelovska gora, vl. št. 503.

Cenilna vrednost: 44.790.— Din; najmanjši ponudek: 29.860.— Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Konjicah,
dne 13. novembra 1931.

E 520/31—10. 3301

Dražbeni oklic.

Dne 23. decembra 1931 dopoldne ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 4 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Tolsti vrh, vl. št. 8.

Cenilna vrednost: 71.787.— Din; vrednost pritlikline: 2070.— Din, najmanjši ponudek: 47.900.— Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Konjicah,
dne 13. novembra 1931.

E 237/31—9. 3280

Sklep.

Pri dražbi dne 11. septembra 1931 se ni postavil noben ponudek. Zato se po § 151 i. r. ustavi izvršba z dražbo nepremičnine vl. št. 32 k. o. Šedun, dovoljena od tega sodišča s sklepom E 237/31—2.

Pred potekom pol leta od dražbenega naroka se ne more predlagati vnovična uvedba dražbenega postopanja.

Okrajno sodišče v Sevnici, odd. II.,
dne 11. septembra 1931.

Razglasi raznih uradov in oblastev

No. 5861/31. 3300

Dražba lova.

Lov občine Gradac se bo oddajal na javni dražbi v zakup za dobo 6 let in 3 mesece, t. j. od 1. januarja 1932 do 31. marca 1938, in sicer v ponedeljek dne 21. decembra 1931 ob 13. uri v uradu sreskega načelnstva v Metliki.

Dražben

Al Jennings:

Pesnik in bandit

Izpričevala, s katerimi so ga odpustili, so bila zanj brez cene. Neki človek po imenu C. B. Lahmann je bil nadzornik vseh delavnic kaznilnice v Ohio. Jetniki so ga sovražili, in ker je vedel, da bi bilo zanj nevarno, če bi koga po izpustitvi na svobodo sprejel v službo, se je enkrat za vselej odločil za pravilo, da v njegovih delavnicah ne sme biti nikoli noben bivši kaznjenec nameščen. Dicku Priceu se je vendar posrečilo, da je dobil delo v eni teh delavnic. Toda nekdo je odkril, da se je izučil v poboljševalnici, in bil je odpuščen.

Nikjer ni mogel dobiti dela. Ker je bil izvežban v mehaničnih delih, je bil nadvse pripraven za vlome v blagajne. Vlomil je, vzel par sto dolarjev in so ga prijel.

Ko je bil spet izpuščen na prosto, se je stara pesem pričela iznova. Nihče mu ni maral dati dela. Moral bi bil ali poginiti od glada ali pa krasti. Spet je vlomil v blagajno in spet je bil prijet ter obsojen na dosmrtno ječo.

— Veš, in ta stara ženica je prišla na sodišče, mi je pripovedovala. Se zdaj venomer čujem, kako je jokala, ko so me odgnali. Nekaj strašnega je to. Jennings, jaz bi umrl zate, če bi ti lahko ti pisal.

Posrečilo se mi je, da sem majhno pisanje spravil do nje. Revno, ščekano pisemce, polno slovničnih napak, je prišlo nazaj.

In ko se je uboga, v dve gube sključena stara žena prigučala v čakalnico ter je s svojimi šibkimi rokami potresla z železnimi palicami križana vrata, bi bil jaz najrajši umrl. Ničesar nisem spravil iz

47

sebe. In ona prav tako ni mogla izpregovoriti.

Stala je tam, njena uboga brada se je tresla in solze so ji nenehoma lile čez vela lica.

Okrog glave je imela ovit obdelan rdeč šal. Vsa je bila zgubana in upognjena; čez eno uho ji je padal kosem neurejenih, kodrastih, sivih las. Fino se je bila napravila, ker je upala, da bo lahko vsaj za hip videla svojega sina.

— Da niti tega ne dajo revni stari materi, da bi videla svojega otroka? Moj ubogi mali Dick, ubogo dete moje!

Pritiskala je svoj obraz ob omrežje in greko jokal. Njene šibke, stare roke so stresale železne križe.

Ubogo staro bitje je obupno hrepenelo po enem samem svidenju s sinom. Dick je bil samo kakšnih sto metrov stran od nje. Pa niti tega trenutka radosti jima niso privoščili. V milijonih let ne bo mogel zakon doumeti, kakšne muke se rodijo iz njega.

— Upala sem, da ga bom lahko videla vsaj trenutek.

Gledala je vame in v njenih kalnih očeh je trepetalo neko vsega usmiljenja vredno upanje. Neskončno me je bolelo, da sem jo moral razočarati. Povedati sem ji moral, da Dick ni smel priti, da sem jaz poslal ponjo in da bom vse sporočil Dicku, karkoli bi le rekla; samo nobenemu pazniku ne sme povedati, kdo ga je.

— Dick je predelavec v strojni delavnici in je najslabši človek v jetnišnici, sem ji pripovedoval.

Ponos ji je kakor blesteč solnčni žarek šinil čez obraz.

— To rada verjamem, saj je bil že kot otrok tako pameten.

Segla je v žep v krilu in izvlekla z rdečim trakom ovito kuverto. Par slik je bilo skrbno zaviti v rjav

papir. Ena je kazala smejočega se dečka z velikimi očmi, starega štiri ali pet let.

— Lepšega fanta ni bilo nikoli na svetu. Takrat smo biti tako srečni. To je bilo, ko John še ni bil začel piti.

Druga slika je kazala Dicka, tik preden je bil zadnjikrat aretiran. Takrat je bil devetnajstleten mladenič z izrazitim, energičnim, odkritim obrazom.

— Zdaj pač ni več tako lep in močan?

Upala je, da ji ne bom pritrdil.

— Zmirom je bil živ in vesel. Zmirom mi je slikal, kakšno lepo hišo bo še nekoč kupil za naju. Ubogi otrok — ali mu je tukaj zelo trdo? On je zmirom tako rad lepo stanoval.

Stavila mi je gotovo kakšnih petdeset vprašanj in vsak moj odgovor je bil majhna laž. Resnice bi ne bila mogla preživeti. Umrla bi bila od nje, kakor je od nje poginil Dick.

Pravil sem ji, da je Dick srečen, da je zdrav. Pravil sem ji, da bo mogoče pomiloščen. Zbrati sem moral vso svojo moč, samo da sem lahko govoril. Vedel sem, da za Dicka ni nobenega upanja več. Jetika ga je žrla. Toda moja obetanja so jo tolažila.

— Ali mu boste povedali, da njegova mati moli zanj? In povejte mu tudi, da vsak večer prihajam k zidu tam doli, da sem blizu pri njem.

Ubogi Dick me je zvečer čakal na hodniku. Nobene besede ni rekel. Samo pogledal me je. Vse sem mu pripovedoval, kar je rekla. Popisoval sem mu, kako pristržno lepa je bila, kakor kakšna babica. Povedal sem mu, da vsak večer prihaja k obzidju in da moli zanj.

On ni rekel ničesar. Šel je. In štirikrat se je vrnil, da se mi zahvali. Nazadnje je sedel, z rokami zakril obraz in bruhnil v jok.

Ljudje in vreme

Ne samo drugod, ampak tudi pri nas pravijo o nekaterih, »da obračajo plašč po vetru«. Nemci pravijo takim ljudem »wetterwendisch« in hočejo reči s tem ne samo to, da so ljudje nestalni v svojih nazorih in v vsem svojem dejanju in nehanju, ampak hočejo reči tudi to, da vpliva vreme jako močno na telesno in duševno počutje ljudi. Nemški pesnik Goethe je rekel: »Vpliva vremenskih izprememb se zavedajo le visoko izobraženi ljudje ali pa bolniki.«

Znameniti nemški modrijan Nietzsche je bil oboje: bolnik in visoko izobražen človek in ta mož je res sijajno opisal, kako je vplivalo vreme na njegovo počutje in na njegovo delavnost. Če je barometer padal, ni čutil le telesnih nadlog, ampak tudi vsako veselje do dela ga je takrat minilo. Pa tudi na manj občutljive ljudi vreme močno vpliva, čeprav se tega sami ne zavedajo: opazujejo pa to drugi ljudje. V neki veliki tvornici je opazoval ravnatelj, da pada uspeh dela njegovih 3000 delavcev ob slabem vremenu najmanj za 10 odstotkov; v angleški narodni banki pa ob nastopu londonske megle zapro najvažnejše knjige, ker so ugotovili, da delajo takrat uradniki mnogo napak, vsaka napaka pa je lahko usodna.

Poznamo pa tudi take ljudi, ki so baš ob slabem vremenu prav dobre volje! Ali so ti ljudje za vremenske izpremembe neobčutljivi? Ravno nasprotno: ti ljudje čutijo že sonce naprej. Kakor se namreč tudi barometer začne dvigati, ko še dežuje, tako čuti tudi človek že med slabim vremenom bodoče lepo vreme. Stari zdravniki so se vsled tega vedno ozirali tudi na bodoče vreme in ne na trenutni dež.

Posebno važna za počutje človeka pa je zračna vlaga in pa vetrovi in že od nekdaj pripisujejo vzhodnim in severozapadnim vetrovom najboljše vpliv na ljudi, dočim je jug na zelo slabem glasu. Amerikanski profesor Dexter trdi celo, da raste število zločinov ob južnem vremenu. Ta trditev se sicer ne da popolnoma dokazati, res pa je, da vpliva jug v Alpah, ki pritiska na doline, na ljudi zelo neugodno in dela ljudi in živali močno nemirne. Dokazano je tudi, da ljudje, ki prebivajo v alpskih dolinah, pokupijo mnogo zdravil proti glavobolu, čim nastopi jug.

Ugodno pa vpliva na ljudi pričetek toplih in svetlih dni. Pravijo, da stoji ta pojav v zvezi z delovanjem nekih žlez: čim sezujemo zimske naogavice, postane človeško nagonsko življenje neverjetno močno: pesniki svet kar preplavljajo s svojimi proizvodi, bolnišnice pa imajo naekaj mesecev kasneje dosti več dela kakor običajno.

Toda tudi samomori se množe na spomlad. Če se namreč ob določenem času vse ne izpremeni, ampak še dalje dežuje, postane človek potr. Človek se čuti v svojih upih na svetlobo in na toploto prevaranega, to pa ga napravi obritega in potrtega, da si sam prereže nit življenja.

Ljudem, ki so za vreme močno občutljivi, pa je težko povedati, da je tudi narava taka kakor vreme in da morajo priti za dežjem zopet solnčni dnevi. Kar to razume, ta z lahkoto prenaša težave, ki mu jih povzroča slabo vreme.

65 ur na razbiti ladji

Angleška ribiška ladja »Howe« je blizu Medvedjega otoka zadela ob pečino. Uslužbenec brzojavne postaje na otoku, ki je nesrečo opazil, je takoj začel oddajati brzojavne klice na pomoč (»SOS«). Res se je kmalu na kraju nesreče zbralo več ribiških parnikov, ki pa nesrečnemu niso mogli pomagati. Ko se je zbralo na lico mesta že 25 parnikov, so izbrali od vsake ladje več prostovoljcev, ki so poskusili brodo-

lomce rešiti s kopnega. Zlezli so na strmo pečino ob obali in so poskušali na ponesrečeno ladjo vreči vrvi. Po dolgem trudu se jim je to tudi posrečilo, nato pa so vleklj s ponesrečene ladje moža za možem na suho. Vsa posadka ponesrečene ladje pa se je nahajala v obupnem stanju, ker so morali ljudje stati v najhujšem viharju 65 ur nepertrgoma na krovu brez jedi in pijače.

Vesela grofica

V Marseillu ima sodišče opraviti s tožbo na ločitev zakona, ki jo je vložil grof Setallier, znan športnik, proti svoji ženi. Tožba je vzbudila v celj Franciji veliko pozornost.

Grof se hoče ločiti od svoje žene, češ da je umobolna. Grofica pa tega ne priznava in grofičini odvorniki tej trditvi prav tako odločno ugovarjajo kakor zdravniki. Grofov zastopnik pa je navajal dokaze, iz katerih sledi, da grofica le ni čisto »pri pravem«. Najhujše pa je to, kar pripovedujejo posli. Ti pripovedujejo n. pr., da je nekoč, ko grofa ni bilo doma,

poklicala vse slugе v svojo sobo; tam se je slekla in začela pred zborom slug — plesati. Grofica tega ni tajila, a izgovarjala se je s tem, da je le hotela opazovati učinek svojega plesa, kajti ona hoče postati igralka. Zastopnik grofice pa je trdil, da grofičino početje še ni znak slaboumnosti; res je sicer, da je nekaj prenapeta, toda to je moral vedeti že takrat, ko se se je ž njo poročil. — V stvari pa pri tem procesu ne gre za slaboumnost, ampak za milijonsko preživnino, ki je grofica ne bi dobila, če bi bila ločena po svoji krivdi.

Mlade »stare matere«

Kot najmlajša »stara mati« je dolgo slovela neka ženska v deželi Georgiji, ki je že stara mati, čeprav je šele 32 let stara. Sedaj so pa v Zedinjenih državah odkrili še mlajše stare matere. V Kaliforniji živi 29-letna stara mati, ki pa uživa to slavo šele nekaj tednov. Ta ženska je Lorraine Reilly iz Hollywooda. Omožila se je, ko je bila stara 13 let, njena hči pa tudi. Komaj pa so začeli ameriški časopisi raz-

našati slavo mlade stare matere po vsem svetu, se je oglasila še mlajša stara mati. Ta živi v Oaklandu in je tudi šele 29 let stara, toda ona ima že starejšega vnuka, kakor pa njena tekmovalka iz Hollywooda.

Filmski igralec Tom Mix umira

Po poročilih iz Hollywooda leži filmski igralec Tom Mix, znan kot glavni igralec v »comboy« filmih na smrtni postelji.

Kaj je kapitalizem?

V velikem besednjaku francoskega jezika, ki ga izdaja francoska akademija znanosti, stoji: »Kapitalizem je celota vseh kapitalistov in pač moč sredstev, s katerimi razpolagajo kapitalisti dandanes.«

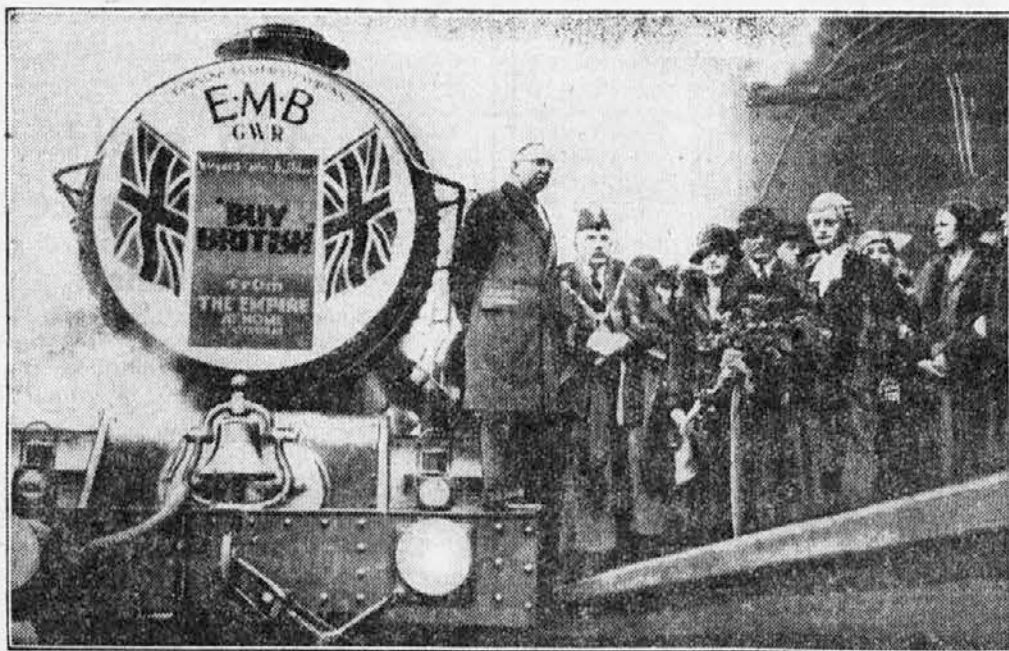
Koliko smem jesti?

V »Nemškem muzeju« v Monakovem so v oddelku za »kemijo hrane« razstavili avtomat, ki ti pokaže, koliko smeš jesti. Avtomat ima tri kolesa. Najprej zasuje prvo kolo do števila, ki kaže tvojo starost. Drugo kolo ti pokaže tvoje velikost. Tretje kolo pa pokaže, koliko toplotnih enot ali kalorij potrebuješ, če niš ne delaš. Kdor dela v pisarni, potrebuje 1 tretjino več kalorij, kdor pa dela težko, jih potrebuje dvakrat toliko. Ženske potrebujejo 1 desetinko manj toplotnih enot. Petino toplotnih enot morajo dajati beljakovine (meso, ribe, sir, jajca itd.). Na mizi poleg avtomata pa so razgrnjeni jedilni listi, kjer je pripisano število kalorij pri vsaki jedi.

Prerokovanje s kosti

Človeku se ne pozna samo na roki ali pa na nogi, kaj ga še vse čaka na tem lepem svetu, ampak se mu to pozna tudi na kosteh. Tako pravi učen ameriški profesor v Clevelandu (Zedinjene države). Treba je le znati brati to, kar je napisano na kosteh; beremo pa lahko vse skrivnosti, ki na njih odkrivajo kosti, z Röntgenovimi žarki. Kost se namreč razvija pri človeku tako, kakor se človek sam razvija telesno in duševno. Na slikah, ki jih da Röntgenovi žarki, vidimo natančno lego kosti, kaj jih obdaja, kako leže druga proti drugi in kako so močne. Nekaj žlez pa izločuje tvarino, s katero se kosti hranijo. Če te žleze nehajo delovati, kosti nimajo več hrane in tako postanejo kosti čisto drugačne kakor so bile. Vse take ugotovitve pa kažejo, kako se bo razvijala usoda preiskane človeka.

Tako poročajo ameriški listi, ki so silno ponosni nad tem napredkom. Mi v Evropi smo pa vendar še vedno nad Amerikanci, kajti pri nas ve vsak kmečki otrok brez Röntgena, da bodo debelega vola ali pa dobro rejenega prešiča zaklali — za to »znanost« pa ni treba pregledavati kosti...

Angleška propaganda za domače blago

V Angliji se je razvila velikopotezna propaganda za nakup domačega blaga. Vlada je dala na vseh vlakih pritrditi table z napisom: »Buy British« — kupuj britansko blago.

Rešitev moštva ladje »Baden-Baden«

Sredi novembra se je na južno-ameriški obali potopila ladja »Baden-Baden«. Pet mož je utonilo, 11 pa se jih je rešilo na rešilnem čolnu. Teh 11 mož je rešila neka ameriška vojna ladja.